

naš tednik

LETO XXXIV. — Številka 30 29. julija 1982 Cena 5.— šil. (7 din)
Poštšina plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Skupno po tej poti
naprej
stran 2

Taborjenje
v Podroajah
stran 3

Pogovor z
Rupijevim atijem
stran 6

SAK v Novem Sadu
stran 8

Nekulturnost v Št. Jakobu

V Št. Jakobu v Rožu je občina postavila Kulturni dom, ki ga je financirala tudi z dajatvami in prispevki domačinov-Slovencev. Zanj je odgovoren kulturni odbor občine. V njem imajo besedo ljudje, ki so rojeni Slovenci, deloma so celo sodelovali pri slovenskih društvih, a sedaj se na vse kriplje trudijo, da bi izrinili Slovence iz doma, iz občinskega kulturnega življenja. Treba je še povedati, da so ti ljudje člani socialistične stranke. Odkar stoji Kulturni dom, prireja občina Šentjakobske kulturne tedne. Letos so tretji, od 18. julija do 8. avgusta. In vse tri tedne ne bo nastopila niti ena slovenska prosvetna skupina. Na otvoritev kulturnih tednov občina ni povabila najstarejšega prosvetnega društva v občini — SPD „Rož“, ker so menda v preteklosti bile z njim neke homatije. To so sa-

mo izgovori in dokazujejo, da šentjakobskim, absolutno vladajočim socialistom ni do enakopravnega in prijateljskega življenja v občini, ampak hočejo slovenski živelj poriniti v kot. Da ga pa morejo spraviti tja, se poslužujejo podtikavanj in svoje oblasti. Župan Gressl pa se zvi-ja kot riba na suhem in misli, da bo tako najlaže ustregel vsem. Seveda pa tudi on ne pozabi povedati, da so bile z „Rožom“ neke težave. Pač le neke, kajti stvarnih dokazov za svoje postopanje nimajo. Na začetku kulturnih tednov je spregovoril dr. Günther Nening, žurnalista z Dunaja o tem, če smo še kulturni ljudje. Več kot polovica občinstva je bilo Slovencev in ti so po predavanju Neninga informirali o postopanju občine. Odprle so se mu oči in je obljubil, da bo prišel v Št. Jakob predavati.

UVODNIK

Ker smo sredi turistične sezone, se je nekoliko treba pomuditi tudi pri tej panogi. Saj je turizem posebej važen tudi za nas Korošce. Če imamo pozimi 10% brezposelnosti, potem odpade ta v glavni meri zaradi dejstva, da zavzame pri nas letni turizem 90%, zimski pa samo kakih 10% turističnih nočitev. Zdaj se mudi pri nas precej turistov, ker je pač glavna sezona. Na žalost so turisti pri nas samo kratko časa. Tako je povprečno zasedena ena turistična postelja na leto samo nekaj nad 60 dni, ostale dni pa je prazna. In v tem se izraža cepa je problematika tujskega prometa: la problematika tujskega prometa: la neizrabljene kapacitete. Vsaka občina poskuša za to podaljšati sezono z ustreznimi reklamami, s posebnimi cenami itd.

Turizem je ena najboljčutljivejših panog. Vsaka politična napetost, ekonomski položaj, nezaposlenost, se takoj odraža pri njej. Tako tudi

Občutljivi turizem

letos ne bo nobene rekordne sezone, ampak bo minus v primerjavi z lanskim letom. Neugodna ekonomska situacija v deželah, od koder prihajajo turisti, vpliva na neugodno sezono. Če pa bo mogoče enako število turistov kot lani, pa bodo le-ti bolj varčni pri izdajanju denarja. Prostega časa bo vedno več in mestni človek se tako hitro ne bo odrekel letnemu oddihu, tone bo vprašanje je, koliko denarja bo za to imel na razpolago.

Oglejmo si na kratko, katere dežele dajo neto največ denarja za inozemski turizem in katere dežele ga neto največ dobijo. Neto pomeni, da odštejemo oz. prištejemo denar, ki ga turisti lastne dežele porabijo v inozemstvu.

Največji potrošniki so letno ZRN (222 milijard AS, Japonska 64 milijard AS, Nizozemska 48 milijard AS.)

Največ dobijo od turizma Italija 112 milijard AS, Španija 90 milijard AS, Avstrija 53 milijard AS, Francija 35 milijard AS, Grčija 24 milijard AS, Jugoslavija 18 milijard AS.

Pri Avstriji velja pripomniti, da sicer od turizma dobi preko 90 milijard šil., da pa avstrijski turisti porabijo v inozemstvu preko 40 milijard šil., zato ji ostane neto samo 53 milijard šil.

Razmeroma malo pri turizmu iztrži Jugoslavija, akoravno ima dolgo morskobalo. Tu ima še dosti možnosti.

Skoraj vse dežele (posebej še Avstrija), ki imajo denarne presežke pri turizmu, imajo velike pri-

Za dvojezično vzgojo na Bistrici ni denarja?

Kmalu se bo spet začel pouk, odprla se bodo tudi vrata otroških vrtecev širom po deželi. Na Bistrici v Rožu, kjer je občinski otroški vrtec, zahteva precej staršev, da bi v vrtcu uvedli dvojezično vzgojo. Občinska odbornika Volilne skupnosti, zastopniki staršev, SPD „Kočna“ in SPD Št. Janž so se zaradi tega pred mesecem dni razgovarjali z bistriškim županom in šolnikom Baurechtom. Zastopniki omenjenih interesnih skupin so predali njemu tudi listo s podpisi 14 staršev, ki zahtevajo za svoje otroke dvojezično vzgojo v otroškem vrtcu.

Starši in zastopniki skupin ter oba občinska odbornika so županu poslali tudi pismo, v katerem ga opozarjajo, da pravica do vzgoje v materinem jeziku ni zajamčena le v 7 členu Avstrijske državne pogodbe, marveč jo predvidevajo tudi vzgojne smernice. Organizacija združenih narodov, njene podorganizacije in ustanove ter sodobni sociolingvisti priporočajo in doma-

la že zahtevajo, da je potrebno vsem otrokom za nadaljnji učni in vzgojni proces zagotoviti enake in optimalne možnosti in pogoje. Pri vzgoji otrok v predšolski in nižji šolski dobi naj se vzgojiteljice in vzgojitelji opirajo in ozirajo na družinske razmere in materin jezik otrok. Kdor se teh načel ne drži in jih ne upošteva, se oddaljuje od najosnovnejših vzgojnih načel.

Župan in šolnik Baurecht pa je mnenja, da za dvojezični otroški vrtec ni zakonite osnove, da se občina ne sme vmešavati v vzgojo. Trdil je celo, da za nadaljnjo dvojezično vzgojiteljico v otroškem vrtcu občina nima denarja. Če jim zmanjka argumentov, pa kažejo na prazne občinske žepe in se tako hočejo izmazati iz zadeve. Županova trditve, da se občina noče vmešavati v vzgojo in da nima denarja, je samo pesek v oči. Tako se hoče izogniti upravičeni zahtevi staršev in občanov po dvojezičnem oddelku v bistriškem občinskem otroškem vrtcu. Kajti celo zvezna vlada

je v svoji odredbi od 31. maja 1977 določila in spoznala, da je bistriška občina brezdvomno dvojezična in mora biti dvojezičnost dejansko upoštevana na vseh ravneh občinskega življenja — v upravi, v šoli in predšolski vzgoji tudi.

Dvojezični značaj bistriški občini priznavata veljavni zakon o dvojezičnem šolstvu iz leta 1959 in celo protustavni zakon o narodnostnih skupinah z dne 7. julija 1976.

Vse občine na neosporavno priznanem dvojezičnem ozemlju so dolžne, da zagotovijo v svojih vrtcih tudi dvojezično vzgojo otrok. Danes pa je s prižgano leščerbo v rokah in to pri belem dnevu treba iskati občino, ki se drži tako zakonskih določil kot tudi znanstveno potrjenih vzgojnih smernic.

Bistriška občina se ne bo smela in mogla izogniti tem določilom in spoznanjem, ter je njena naloga, da v javnem vrtcu uvede dvojezič-

no skupino. Tako bo doprinesla tudi svoj delež k čim večji zaposlenosti ljudi.

Zanimivo pa je nekaj. Pred kratkim so žitrajski socialistični občinski očetje sveto obljubljeni in izjavljali, da si občina ne bo pustila vzeti kontrole nad vzgojo otrok, bistriški župan in šolnik pa pravi, da se občina ne sme vmešavati v vzgojo. Tako se izgovarjajo, kot jim pač najbolj ustreza.

Če pa je župan mnenja, da res ni denarnih sredstev za dvojezično skupino, in da je to argument dovolj, da je tudi v bodoče ne bo, pa je le treba to: še zmeraj ustavno veljavna senžermenska državna pogodba z dne 10. 9. 1919 v določilu 68 predpisuje, da je v mestih in krajih z manjšinskim prebivalstvom treba zagotoviti od vseh vsot, ki so v proračunu predvidene za vzgojne, verske ali dobrodne namene, ustrezen del v korist in uporabo manjšini.

Zamenjava na konzulatu SFRJ

V petek, 23. julija, je dosednji konzul pri jugoslovanskem konzulatu v Celovcu, Sandor Zarol prišel skupno s svojim naslednikom Zoranom Markovičem na poslovilni obisk na sedež NSK. Tu ga je sprejel predsednik dr. Matevž Grilc skupno s člani predsedstva in zastopstvom nastavljenec. Grilc je konzulu Sandorju predal za spomin sliko mladega slovenskega slikarja Stanka Sadjaka in dejal, da so štiri leta, ki jih je konzul Sandor prebil na službenem mestu na Koroškem, hitro minula in zato je slovo od dobrega prijatelja težko. Novemu konzulu Zoranu Markoviču je zaželel uspešno delovanje na Koroškem in da bi se kmalu življal v koroške razmere, ki bodo njemu, Beograščanu na začetku le precej nove.

Konzul Sandor Zarol je po rodu iz Vojvodine, je pripadnik madžarske narodne skupnosti

Od leve na desno: konzul Sandor Zarol, dr. Matevž Grilc, konzul Zoran Marković

in je na to zelo ponosen. Koroškimi Slovincem se je priljubil kot družaben, ustrežljiv in odkrit človek, ki si je s svojo vedrino pridobil vrsto prijateljev. Konzu-

lu Sandorju Zarolu želimo na njegovem novem službenem mestu obilo uspeha, prijetnosti in upamo, da se bo rad spominjal in vračal na Koroško.

Dipl. trg. Joza Habernik

Prijavite otroke k dvojezičnemu pouku!

TEDNIKOV KOMENTAR

Piše

Jože Wakounig

Dogodki, ki se razpletajo in zapletajo okoli usode palestinskega naroda, sodijo v tragedije človeške zgodovine. Po poročanju raznih občil in po stališčih nekaterih bolj in tudi manj pomembnih političnih osebnosti

Palestincev niso hoteli integrirati v novo državno okolje. Stlačili so jih v begunska taborišča, tako iz strahu pred njimi in njihovimi sposobnostmi, pa tudi, da bi imeli politični smodnik za hujskarijo proti Izraelu. Zahod-

Doklej še oko za oko?

se ustvarja vtis, kakor da bi to bila trenutno najhujša tragedija na svetu. Na žalost je dobilo palestinsko vprašanje svojo publiciteto predvsem zaradi strahu pred posledicami mednarodnega terorizma in zaradi strahu pred posledicami morebitnih gospodarskih ukrepov bogatih arabskih naftnih držav. Če bi namreč vzeli v pogled usodo raznih drugih narodov, bi videli še veliko hujše tragedije. In med povzročitelji teh tragedij bi videli države, ki pa še kako odpirajo gobce, ko gre za podporo Palestincem in njihovi „revoluciji“, s tem pa tudi za obsodbo Izraela. Kdo na primer je že zahteval v Generalni skupščini Organizacije združenih narodov, da bi se tam razpravljalo o usodi Kurdov ali o usodi tako imenovanih Indijancev. Kdo je že začel tam vprašanje Berberov. Tragedija v Afganistanu nam samo zaradi tega ni tako v zavesti, ker je dežela tako močno oddaljena in ker se od tam bolj malo zve; predvsem pa zato, ker tam gazijo v krvi vojaki Sovjetske zveze, ki se na sploh, tako seveda tudi v OZN dela, kakor da bi bila prvoborka za neodvisnost in svobodo vseh narodov.

Tragedije palestinskega naroda ni kriv samo Izrael. Mnenja sem, da so te tragedije v ogromni večini krivi Arabci sami. Odklonili so načrt OZN za delitev Palestine, 17. maja 1948 so napadli tri dni staro državo Izrael, v prepričanju, da bojo poglajali Jude v morje. Pozneje

na Nemčija je morala po letu 1945 integrirati kakih deset milijonov nemških beguncev z izgnanimi vzhodnih območij. To samo za primerjavo in v pomislek.

Dejstvo je, da so se razvila palestinska taborišča v središču mednarodnega terorizma. Na svoje zastave so zapisali palestinski voditelji uničenje Izraela. In v tej utviri so jih podpirali tudi tisti, ki so se iz kakršnih bodi vzrokov vrgli na njihovo stran.

Politika Begina in Šarona je za vse odkrite prijatelje Izraela pogostokrat neužitno jabolko. Teško je s tako politiko krvavega obračunavanja in uničevanja uskladiti hotenje Judov, ki so prišli v Izrael, da napravijo iz puščave in močvirij vrt, da si ustvarijo novo domovino, ki se naj bi cedila od mleka in medu.

Palestinci so utrpeli krut vojaški poraz. Spoznati pa so tudi morali, da so jih pustili na cedilu predvsem njihovi najglasnejši arabski bratje. Gadafi jim je celo svetloval množični samomor. Vprašanje je tudi, koliko sploh velja znotraj PLO Arafatova beseda. PLO sama je namreč vsaj tako razklana, kakor je sprt med sabo arabski svet. Dokaz temu je tudi vojska med Irakom in Iranom. Morda pa se bo iz vseh teh izkušenj le izcimilo seme za sožitje med Izraelom in Palestinci. Popustiti bota morala oba, če bota hotela oba živeti.

Stiki in vezi med primorskimi in koroškimi Slovenci so že od nekdaj zelo dobri in tesni. Slovenska skupnost in Narodni svet koroških Slovencev zagovarjata čim boljše in večjo samostojnost zamejskih Slovencev, in to na vseh področjih. Nedeljskega „Našega praznika“ SSK na Proseku pri Trstu so se udeležili tudi zastopnik NSKS Karel Smolle in pa folklorna skupina KPD Globasnica.

Skupno po tej poti naprej

Tako je v nedeljo popoldan zaključil v Proseku pri Trstu član predsedstva NSKS in predsednik KEL, Karel Smolle svoj pozdravni govor. Rekel je, da se Kraševce podobno slovenskemu koroškemu kmetu, ki se bori proti potujčevanju njegove zemlje in gora, bori proti razlaščenju njegove zemlje za razne namene italijanske družbe. „Koroški Slovenci zavzeto spremljamo boj primorskih Slovencev za njihove pravice in smo veseli, da raste splošna osamosvojitelj in samostojnost naših primorskih rojakov, s tem pa tudi ugled in vpliv Slovenske skupnosti.“

V soboto in nedeljo je proseški odsek Slovenske skupnosti priredil v Proseku „Naš praznik“. Član deželne vlade, dr. Drago Štoka je dejal Našemu tedniku, naj ta in podobni prazniki združujejo slovenski živelj na Tržaškem, Goriškem in Benečiji ter Kanalski dolini, ne glede na politično in svetovnonazorsko opredeljenost.

Že v soboto popoldan se je zbralo veliko ljudi v Proseku, ki so sledili programu in se dolgo v noč v prijetni družbi zadržali. Hud naliv je prekinil družabnost, raztopil je pa ni. Saj se je v

nedeljo na istem prostoru zbralo še več ljudi. Ne samo domačini iz Proseka in tržaške okolice, prišli so tudi Goričani, Benečani, Kanalci, prišla je tudi skupina v Boznu živečih Slovencev, da ne omenimo prijateljev iz sosednje Slovenije.

Prosečani so iz Koroške povabili folklorno skupino KPD „Globasnica“, iz Slovenije pa folklorno skupino iz Pirana. Mladi Globašani so zarajali in zapeli, da je kar srce zaigralo. Godba iz Proseka pa je glasbeno začela nedeljski „Naš praznik“.

Ti prazniki, ki jih prireja Slovenska skupnost že nekaj let po vsem Primorskem, omogočajo zastopnikom Slovenske skupnosti, pa najsi so v občinskih svetih, v krajevnih institucijah ali pa v deželnem zastopstvu, da informirajo ljudi o raznih vprašanjih, se z njimi pogovarjajo in jim vlivajo poguma ter zavesti.

V nedeljo so spregovorili med drugimi še Stojan Lisjak in profesor Zorko Harej, ki je politični tajnik Slovenske skupnosti za Trst in tržaški pokrajinski svetovalec.

Prof. dr. Theodor Veiter:

Resnica je drugačna

Ob zasedanju komiteja mednarodne lige za človeške pravice v New Yorku je mednarodno znani in priznani strokovnjak za manjšinska vprašanja, prof. dr. Theodor Veiter odposlal predsedniku lige Gaer-ju pismo, ki ga objavljamo v slovenskem prevodu.

Hočem Vas obvestiti, da je avstrijsko državno poročilo iz leta 1979, ki je bilo poslano komiteju za človekove pravice (poročilo bo predloženo 30. zasedanju tega komiteja) skoraj identično s poročilom iz leta 1979, ki je bilo predloženo zunanjemu ministrstvu Združenih držav; identično je z ozirom na vprašanje etničnih skupin in njihove zaščite v Avstriji na podlagi člena 7 ADP iz leta 1955 (poročilo zunanjega ministrstva o praksi človeških pravic za leto 1980).

Če je v tem poročilu omenjeno, da je avstrijska vlada podvzela primerne korake, kar se tiče narodnih skupnosti v svoji državi in da še vnaprej namerava ukrepati pozitivno — npr. dvojezičnost pred sodišči ali pri upravnih organih in pri vseh javnih službah v krajih, kjer je določeno število pripadnikov narodne skupnosti — in če je rečeno, da so jeziki manjšin popolnoma enakovredni poleg nemščine, potem moram zabeležiti, da temu ni tako. V poročilu, če izhajamo iz tega, da je to sestavila avstrijska vlada oz. če je bilo poročilo na-

(Dalje na strani 8)

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“.

Uredništvo: Jože Wakounig (glavni urednik), urednika: Janko Klumesch in Franc Wakounig; Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

Tisk: Tiskarna Družbe sv. Mohorja, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek, naroča se na naslov: „Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave: 0 42 22/51 25 28. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22 30 23.

Zdravnik — poklic kot vsak drugi?

Bolnik nima medicinsko znanstvenega znanja...

Prvega oktobra se na avstrijskih univerzah začne novo študijsko leto. Več tisoč maturantov se bo prvič vpisalo, in gotovo bo spet visoko število tistih, ki se bodo odločili za študij medicine. Nisem upravičena soditi o vzrokih njihove izbire, toda na splošno je znano, da prenekatere ne privede do tega študija zgolj idealizem in nadarjenost...

Z najrazličnejših strani svrtajo maturante, da bo preveč zdravnikov (Ärztenschwemme), da bo premalo mest za izobrazbo po študiju, sploh, da bo premalo ustreznih delovnih mest.

Svarila verjetno ne učinkujejo preveč, kajti minulo jesen se je, če si ogledamo le eno mesto, na dunajski medicinski fakulteti vpisalo nad 2000 „novih“ (Erstsemestrige). Novi študijski red študentom marsikatero stvar nekoliko olajša (patologije npr. ne opravljajo več z enim samim velikim izpitom), toda

mnogo jim le znatno otežkoča. Študijski načrt postaja čedalje bolj obvezen in s tem dopušča študentom le malo svobode.

Študij medicine predvidoma traja dvanajst semestrov. V tem času študentje secirajo, opravljajo najrazličnejše vaje, formulirajo (= študentje opazujejo zdravnike v klinikah univerz pri delu in se nato z njimi posvetujejo o raznih medicinskih problemih), prakticirajo, poslušajo predavanja; učne snovi se več ali manj nagulijo na pamet in seveda tudi opravljajo izpite.

Glede študijske snovi pa se mi le zdi, da se študentje medicine in sploh medicina, nekoliko preveč ukvarjajo z bolnimi in z mrtvimi. Sicer je to iz študijskih razlogov uvidevno, toda dosti žalostno je dejstvo, da je človek za medicino „zanimiv“ več ali manj šele tedaj, ko je bolan. Se pravi, da se medicina, vsaj po mojem mnenju, premalo trudi za preprečevanje najrazličnejših bolezni.

Medicina je naravoslovna veda, to pomeni, da o učni snovi ni veliko dvoma in da študentje sploh nimajo vpliva nanjo. Drži le, kar piše v knjigah in to se je treba naučiti. S promovacijo in s prisego bo-

doči zdravnik že po zadnjem opravljenem izpitu, kajti disertacije mu ni treba pisati, zaključni svoj študij. Sledi praktična izobrazba; največkrat je to tako imenovani „turnus“, toda strokovnjaki se že kar po študiju lotijo strokovne izobrazbe (zobozdravniki na primer). Mnogo študentov se loti študija medicine z romantičnimi predstavami, kot je to na primer lastna praksa na podeželju ali harmonično sodelovanje z zdravniki v bolnicah ali pa celo delovanje v gladijočih in od strašnih bolezni ogroženih predelih tretjega sveta. Ta romantični idealizem v teku študija kar hitro pojema in pogostokrat na žalost popolnoma izgine...

V resnici pa je tako, da je mladi zdravnik primoran k sodelovanju na primer z bolniškimi blagajnami, z zdravniško zbornico, z ministrstvom za zdravje in okolje in nenazadnje s farma-industrijo. Ničvredna se mi zdi zdravniška prisega ob koncu študija, ko zasledujem dogajanja med koncerni farmacevtske industrije in zdravniki. Prav nečloveško se mi zdi, kako se tepejo koncerni za zdravnike in za bolnice. Sodelovanje v tem primeru ne sloni na temeljih proizvodovanja

bolezni, temveč na temeljih proizvodovanja trga. Ta pojav dokazuje sledeči primer: Za močno razširjene bolezni, kot je to na primer visok krvni pritisk (v medicinskem žargonu to bolezen imenujejo hipertenzija), je na trgu kar cela vrsta skoraj identičnih produktov; toda za zelo redko pojavljajoče se bolezni je težko najti tudi le enega zdravila, če sploh. Cena takšnega medikamenta je primerno visoka.

Ne vem, če je res vedno v prid bolniku, ako mu zdravnik, lahko rečem da, za vsako malenkost zapiše vsaj eno zdravilo in na ta način med drugim goji tudi prijateljstvo z farma-industrijo. Prav posebno nevarno in nerazumljivo se nam zdi, da že majhne otroke natrpajo z medikamenti, proti katerim polagoma postanejo odporni in kateri na otroke ne učinkujejo več, ko jih za življenje nujno potrebujejo (na primer: antibiotika). Znano pa je tudi, da nekatera „zdravila“ privedejo do duševne in telesne odvisnosti, kot so to na primer tablete za spanje itd.

Pred kratkim so se v „Club 2“ pogovarjali o napakah in zmotah zdravnikov. Navzoči so bili: dva zdravnika, pravnik, časnikar in bol-

nik, ki so mu zaradi nemarnosti zdravnikov morali amputirati nogo. Iz diskusije pravzaprav ni sledilo kaj novega, kaj posebnega. Dognali so pač, da so zdravniki tudi le ljudje in da se kot vsak človek tudi včasih zmotijo. Zdravniki ne vidijo, zakaj naj ne bi tajili svojih zmot in svojih napak, ko pa ima vsak drugi državljan pravico, da taji svojo krivdo! Konkretnim vprašanjem z ozirom na odgovornost za svoje napake in njihove posledice sta se zastopnika zdravnikov izogibala z navidezno znanstvenim teoretiziranjem. Na aroganten način sta zdravnika oporekala bolniku pravico do kritike in sodbe, kajti bolnik nima medicinsko znanstvenega znanja...

Celo v tem primeru se zdravniki pogostokrat motijo! Sicer pa zdravniki s svojimi latinskimi diagnozami in s svojim zdravniškožargonskim blebetanjem ob bolniški postelji vprašanji bolnika ne pojasnijo v zadovoljivi meri. Jasno je le, da je delo zdravnika lažje, če bolnik ni siten, temveč če se brez besed podvrže zdravniški avtoriteti.

Martina Ogriss

Skavti na taborjenju v Podroajah: »Letos smo se zbrali in se v Globasnico podali«

Slovenski koroški skavti in skavtinje (SKSS) so spet taborili. Tokrat so se taborjenja udeležili tudi pliberski in šmihelški skavti. Na mirnem travniku v Podroajah nad Globasnico in v senci matjaževih gore Pece, so mladinci postavili svoje šotore. Zadnji ponedeljek, 19. 7., so se na travniku domačinke Rozine Spieler zbrali mladi slovenski skavti in skavtinje, ki so bile letos zelo številno zastopane. Polni mladostne vneme so mladinci pričeli s postavljanjem šotorov, oltarja, jambora, kuhinje in seveda tudi — kraja za vsakdanjo potrebo — stranišča. Pri tem je mladini zelo šel na roko domačin Sebastian Čebul. Dal je mladini toliko lesa, kolikor so ga le-ti potrebovali, da so lahko postavili malo vasico, skavtski tabor.

Volčkovi, mravljičarji, pupki in alge, takšna so bila namreč imena skupin SKSS, so si znali mojstrsko razdeliti delo. Pripravljali so skupinske igre, pri katerih so mlajši in starejši zrasli v eno družino. Pri petju in igri, pri razgovoru in diskusiji niso razlikovali deklet in punc, ne starejših in mlajših. Vsi so bili enakopravni prijatelji — ena družina.

Slovenski koroški skavti so na vsak način znali ta teden, kljub slabemu vremenu, odlično izkoristiti.

Marsikomu bo ostal izlet na Luže in v bližnjo okolico Globasnice vedno v spominu. Občudovali so naravo, katere lepote večina „civiliziranega“ prebivalstva niti ne vidi več. Krasen izlet so skavti zaključili z mladinsko mašo pri „Didiju“, kot mladinci imenujejo kmeta Homarja.

Ker hočejo skavti živeti z naravo, so organizirali zadnje sredo tako imenovani „ex tempora“. Tema je bila mir. Na vsemogoče načine so se skavti morali izraziti k tej temi. Narisali so slike, ki pričajo o izvrstni fantaziji mladincev, nekateri so napisali zanimive spise, drugi pa so se izrazili v obliki pes-

mi. Najmlajši pa so spesnili tudi zelo luškane stvari. 12-letna deklica izrazi svoje misli k taborjenju v sledeči pesmi:

*Jaz komaj znal sem brati,
sem zvedel, da so skavti.
To je ena takšna „banda“,
ki rada tabori in vandra.*

*Letos smo se zbrali
in se v Globasnico podali.*

Tam bomo vsi veseli
in mnogo pesem še zapeli.

Francej naš voditelj
strog je kot učitelj.
Če hočem jaz kaditi,
me s šibo bo po riti.

Tudi prvi pomoči so skavti posvetili svojo pozornost. „Stari“ skavt dr. Franci Wutti je mladincem pokazal, kako morajo ravnati s ponesrečencem. Profesor Mirko Oraže pa je na taborjenju predaval o lepoti domače narave. Z navdušenjem so mladinci poslušali predavatelja, ki sta znala na zelo pester način prikazati svojo tematiko. Dolgoletni dobitnik SKSS prof. Jožko Hutter je redno obiskal „svojo“ mladino. Pripeljal je s sabo prijatelja iz Slovenije, ki je skavtom govoril o čebelarstvu. Marsikdo se bo vprašal, kaj je smisel takšnih taborjenj. Na vsak način se mladinci navadijo na takšnih taborjenjih živeti v družbi. Vsak

se vzgaja k samostojnosti in kreativnosti. Velik pomen teh taborjenj pa vidijo skavti predvsem v tem, da pride mladina v stik z domačini. Predvsem Slovincem v obrobni krajih dvojzičnega ozemlja dajejo s samo prisotnostjo ogromno oporo.

Zaradi tega domačini rade volje prisedejo k tabornemu ognju in s slovensko mladino pojejo in govorijo.

Še nekaj lepega: na taborjenju ni bilo slišati nemškega pogovora. Vsak skavt se je zavedal, da je član slovenske organizacije in da nosi tudi neko odgovornost. Drug drugemu je pomagal, da je vsak spoštoval svoj materin jezik. Ampak tudi skavti imajo probleme. Nujno bi potrebovali velik šotor, pagodo, kjer bi lahko ob slabem vremenu še bolj gojili družinsko razmerje udeležencev. Mogoče pa se najde dobitnik, ki bi lahko pomagal SKSS?

Vprašali smo tudi udeležence, kaj mislijo o taborjenju SKSS: Tole so nam odgovorili:

Tonči Rosenzopf, 11 let:

Krasno je bilo. Najbolj mi je ugajala igra „Napad na tabor“ in tudi taborni ogenj je bil zelo lep. Smešnice in domače pesmi so vse udeležence še bolj združile. Z drugimi sem se zelo dobro razumel. Sicer smo se včasih malo skregali,

minuto navrh pa smo spet bili najboljše prijatelji. Starejši so nam vedno pomagali, najrajši sem imel Janka in Toneta. Drugo leto grem spet na taborjenje.

Lidija Smrečnik, 15 let:

Taborjenje mi je zelo ugajalo. Vzdušje je bilo izvrstno. Predvsem mladinska maša na planini je bila zelo lepa. Med mlajšimi in starejšimi se je razvilo pravo prijateljstvo. Lepo je, da nas punce fantje pri vsaki igri in vsakem delu „priznavajo“.

Barbara Stern in Krista Hafner, obe 17 let:

Midve sva kuhale za naše lačne skavte in skavtinje. Jezili sva se, če so bili nekateri včasih preveč izbirčni. Bilo pa je zelo lepo, kljub hudemu dimu in težkim piskrom. Skupnost je bila izvrstna. Starejši so bili mlajšim pravi zgled. Najbolj nama je ugajalo, ker včeraj ni bilo treba kuhati.

Pasterk Ema, 14 let:

Kraj taborjenja je bil zelo lep in zelo primeren, le muhe in komarji so nas ponoči nekoliko mučili. Imeli pa smo se izvrstno. Predvsem starejši so znali lepo poživeti taborjenje. Izlet na „Luže“ in maša pri „Didiju“ mi je najbolj ugajala. Nisem pričakovala, da bom preživela tako lep teden.

Rihard Grilc

Odličen koncert v Dobril vasi

Kar mrgolelo je tujcev in domačinov minuli četrtek v samostanu v Dobril vasi, ko je domače društvo SPD Srce vabilo na koncert ansambla Lojzeta Slaka. Nad 1500 ljudi je prišlo v samostan in prisluhnilo odličnemu ansamblu in prekrasnim glasovom fantov iz Praprotna. V pozdrav je številnim gostom zapel mešani pevski zbor Srce pod vodstvom Albina Krajncarja.

Nato pa je predsednik društva, Tinej Wastl pozdravil vse poslušalce. Posebno je pozdravil številne častne goste; predsednika Narodnega sveta, dr. Matevža Grilca, častnega predsednika Luko Sienčnika, okrajnega šolskega nadzornika vlad. svet. Rudija Vouka, občinske odbornike, deželnega poslanca Pfeifferja ter mag. Bauerja, ki je odgovoren za poletne igre v Dobril vasi.

Predsednik Wastl je predstavil občinstvu ansambel Lojze Slak ter omenil, da je skupina posnela že 30 plošč, od teh 12 zlatih. Župan Hafner je dejal, spregovoril je v obeh deželnih jezikih, naj take prireditve doprinesejo k boljšemu razumevanju med obema narodoma na Koroškem.

Goste pa je pozdravil tudi podpredsednik Krščanske kulturne zveze, dr. Janko Zerzer, ki je številnim gostom iz Nemčije, Nizozemske in od drugod, (kot tudi domačinom) predstavil slovensko kulturo in slovensko prebivalstvo na Koroškem. Za povabilo pa se je napoved zahvalil še Lojze Slak, nato pa so gostje iz Slovenije sproščeni stopili k mikrofonom in v krasnem dobrolskem samostanu je donel

zvok harmonike in odlični glasovi fantov iz Praprotna.

Dr. Zerzer je v svojem govoru, ki ga je imel v obeh deželnih jezikih dejal, da so prenekateri poslušalci verjetno z veliko radovednostjo prišli v samostan, saj je društvo Srce vabilo na prireditev v slovenskem in nemškem jeziku. Dr. Zerzer je dejal, da je smisel takih in podobnih prireditev tudi ta, da Slovenci pokažejo svojo pestro in bogato kulturo. „Koroška dežela je dežela, kjer prebivata dva naroda, kjer se srečujeta dve kulturi. Govornik je dejal, da je bilo pred desetletji področje Dobrle vasi ravnotako kot mnogo drugih krajev, skoraj izključno naseljeno s slovenskim prebivalstvom. S časom pa se je število pripadnikov slovenske narodne skupnosti zmanjšalo. Neka-

teri krogi na Koroškem ta razvoj pozdravljajo — nam pa se zdi, da bi Koroška in koroško prebivalstvo z nadaljevanjem tega razvoja zgubili bistven in važen del svoje kulture.“

Za vse je bil nastop svetovno znanega ansambla Lojze Slak kulturni užitek in občinstvo kar ni jeno ploskati, ko se je ansambel poslavljajal iz Dobrle vasi.

Velika pohvala in zahvala velja na tem mestu odličnim in marljivim dobrolskim društvenikom, ki svoje delo opravljajo zelo vestno in požrtvovalno. Zahvala pa velja tudi dr. Zerzerju, ki je „tujem“ predstavil ne samo dobrolsko društvo in zbor, marveč tudi življenje in usodo celotne slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Take prireditve so gotovo zelo pomembne in hvalevredne, saj dobro vemo, da ob nemških prireditvah besed o Slovincih na Koroškem pravzaprav ni. Kakor si bomo sami postlali — tako bomo ležali.

Agilni prosvetarji v občini Vrba hočejo z lastnimi močmi in rokami preurediti na Kostanjah bivši farovski hlev v Drabosnjakov dom. Tu naj nastane soba-muzej še ohranjenih Drabosnjakovih zapuščin, društvena soba in majhen prostor za vaje. Skedenj sam pa naj bi služil za uprizoritev Pasijona, pa tudi za druge predstave.

Stroški za opremo in za renoviranje bodo večji kot smo računali. Ker pa brez primernih prostorov ne moremo zhajati, prosimo Vas, dragi bralce, da izkažete složnost z nami na Kostanjah in omogočite s prostovoljnimi prispevki, urediti nekaj stvari še pred zimo. V tej številki je priložena položnica. Prosimo Vas, ne prezrite je in pomagajte nam, da Vas bomo še večkrat lahko razveselili z gojitvijo Drabosnjakove tradicije.

Za odbor
Janez Lesjak, predsednik

Ansambel Lojze Slak je privabil nad 1500 gledalcev!

Darujte za Drabosnjakov dom na Kostanjah

Vsi bralci poznate Andreja Šuštarja Drabosnjaka, znanega koroškega bukvnika z Drabosinj pri Kostanjah. Če bi bil Andrej Šuštar Drabosnjak nemškega pokolenja, bi mu občina oziroma deželna vlada že zdavnaj postavila spomenik in muzej. Tako pa je bil Slovenec in nihče od vseh teh se ne zanima zanj. SPD Drabosnjak na Kostanjah, ki je v zadnjem času spet močno zaživelo — v spominu Vam je vsem gotovo še igra „Zgubljena sina“ (leta 1980), ki smo jo Kostanjčani igrali po vseh krajih in — hočemo s tem spraviti Drabosnjaka v pravo luč. Letos je SPD Drabosnjak po petdesetih letih premora, spet uprizorila Drabosnjakov Pasijon.

PRIREDITVE

SV. HEMA

NOČNO ROMANJE K SV. HEMI

Prireditelj: Katoliška mladina
Čas: petek, 30. julija 1982
Zbirališče ob 21.30 uri pred farno cerkvijo v Globasnici, nato peš hoja k Sv. Hemi, kjer bo okrog polnoči sv. maša. Nato petje in zabava ob kresu.

Ob slabem vremenu bo nočno romanje teden pozneje.

ŠT. JAKOB

POLETNA NOČ v šotoru

Prireditelj: SPD „Rož“ v Št. Jakobu v Rožu
Čas: sobota, 31. julija 1982, ob 20. uri v šotoru v Št. Jakobu.
Igra znani ansambel „Celjski kvintet“.

BREZNIKOV CAMP OB ZABLATNIŠKEM JEZERU

VEČER SLOVENSKE PESMI IN PLESOV

Prireditelj: SPD „Danica“ v Št. Vidu Kraj: Breznikov camp ob Zablatskem jezeru
Čas: petek, 30. julija 1982, ob 20.30
Sodelujejo: Folklorna skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple, Trio Korotan s pevci, mešani pevski zbor SPD „Danica“.

DOM V TINJAH

Dom v Tinjah Vas vabi na solnograške poletne igre:

Hugo von Hoffmannsthal
SLEHERNIK (JEDERMANN) (igra bogatega moža, ki se bori s smrtjo)
Čas: v nedeljo, 1. avgusta 1982
za: Šmihel, Kazaze, Dobrlo vas, Galicija, Apače, Šmarjeto v Rožu, Borovlje, Svetna vas, Kapla ob Dravi, Bistrica v Rožu in Št. Jakob.
Vod: mag. Ivan Olip, župnik iz Šmarjete v Rožu.
Cena: vstopnina: šil. 300.—
za vožnjo: šil. 240.—

Prijave: čimprej na Dom v Tinjah, 9121 Tinje (0 42 39/26 42)

Zveza koroških partizanov vabi na ODKRITJE SPOMENIKA ŽRTVAM

ki so jih nacisti leta 1944 pobili in sežagali pri Karlutt-u na Svinški planini
Odkritje bo 8. avgusta 1982, ob 14. uri. Zbirališče je od 12.30 do 13. ure na parkirnem prostoru med delovnim uradom in pošto v Velikovcu.

ROŽEK VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOKLORE

Prireditelj: Kulturno društvo „Peter Markovič“ v Rožeku
Kraj: gostilna Woschitz v Rožeku
Čas: nedelja, 1. 8. 1982, ob 20.30 uri
Nastopajo: Tamburaški ansambel iz Slovenjega Plajberka, Folklorna skupina iz Železne Kaple, Podhumški kvartet, domači otroški zbor

OBIRSKO VII. POHOD NA OBIR (v spomin Hermanu Veliku)

Prireditelj: SPD „Obir“ na Obirskem
Čas: nedelja, 1. 8. 1982
Zbirališče: na vrhu Ojsterca (Obirja), ob 10. uri dopoldne. Nazajgrede se dobimo na Marufu ob jedači in pijači.

BOROVLJE FOLKLORNI VEČER

Prireditelj: Kulturni referat občine Borovlje in SPD „Borovlje“
Kraj: Občinska hiša v Borovljah
Čas: sredo, 4. 8. 1982, ob 20.30
Gostuje: Akademsko folklorna skupina „France Marolt“ iz Ljubljane

DOBRILA VAS FOLKLORNI VEČER

Prireditelj: SPD „Srce“ v Dobrli vasi
Kraj: v dvorišču samostana v Dobrli vasi
Čas: četrtek, 5. 8. 1982, ob 20. uri
Gostuje: Akademsko folklorna skupina „France Marolt“ iz Ljubljane.

GALERIJA TINJE

Razstava Stanka Sadjaka je odprta do 14. 8. 1982.

Škocijan

„Pester večer v Škocijanu“ se je imenovala zadnja kulturna prireditelj škocijanskega kulturnega društva SPD „Vinko Poljanec“ v soboto, 24. julija.

Prireditelj, ki je bila pri Žužeku — Parkhotel v Klopinnju in je v prireditvenem koledarju škocijanske občine, je bila izredno dobro obiskovana.

Predsednik SPD „Vinko Poljanec“, Miha Kap je vse navzoče najpristrčneje pozdravil. Poseben pozdrav je veljal letoviščarjem, ki so se zelo številno udeležili kulturnega večera. Moški pevski zbor „Vinko Poljanec“ iz Škocijana je zapel slovenske narodne pesmi in s tem nakazal številnim gostom značaj slovenskega petja. Med posameznimi točkami pa je povezoval Miha Kap, ki je gostom tudi osvetlil situacijo na južnem Koroškem, da živita tukaj dva naroda in dve kulturi, na žalost pa to dejstvo s strani vlade ni upoštevano.

Kulturni večer je še bolj popestril ansambel „Korenika“ iz Šmihela nad Pliberkom. Ansambel je predvsem zaigral pesmi Milke Hartmanove, ki jih je uglasbil Hanzi Artač. Živahne viže šmihelskega ansambla so publiko zelo navdušile.

Letoviščarji so bili s prireditvijo zelo zadovoljni. Zelo pozitivno so ocenili trud slovenskega naroda, da obdrži značaj svoje lastne kulture.

Še nekaj: po mnenju predsednika „Vinko Poljanec“ Mihe Kapa bi morala slovenska društva posredovati le slovensko kulturo, ker nemško itak poje in igra kup nemško-koroških kulturnih društev. Avstrijskonemška kultura pa res ne potrebuje podpore s strani slovenskih kulturnih društev.

Radiše

Tekmo koscev, ki jo je priredilo SPD „Radiše“, je zaradi slabega vremena, dne 18. julija 1982, morala biti za teden dni preložena. V nedeljo, dne 25. julija 1982, ob 15. uri, pa so se zbrali pri Pridovniku kosci, in približno sto navijačev in gledalcev.

V pozdravnem govoru je predsednik domačega društva Ludvig Ogris pozdravil vse navzoče, imensko pa je pozdravil prof. dr. Janka Zerzerja, podpredsednika KKZ, in tajnika te organizacije, domačina Nužeja Tolmajerja. Obadba sta se tudi aktivno udeležila tekme. Pozdravil pa je tudi občinskega zastopnika Woschitza.

Nato se je začela tekma. Na žalost je iz velike množice ljudi bilo pripravljenih le 15 koscev. Število tistih, ki znajo kositi, pa je gotovo višje. Posebna žirija je skrbela za to, da so kosci lepo in nizko pokosili. Vsak je moral pokositi 36 m². Tekmovali so v dveh skupinah. V skupini starejših je zmagal Jernej Lampichler, ki je bil s časom 1.23.56 tudi najboljši dneva. Zmagovalec je osvojil naslov že tretjič.

LOČE FOLKLORNI VEČER

Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero“ v Ločah
Kraj: gostilna Pušnik (Wrolich) v Ločah
Čas: petek, 6. 8. 1982, ob 20.30
Nastopajo: Tamburaški ansambel SPD „Jepa-Baško jezero“ iz Loč, folklorna skupina KPD „Planina“ iz Sel

POČITNICE NA KALIŠAH

Prireditelj: Katoliška mladina v Celovcu
Čas: za dekleta od 8. 8., do 15. 8. 1982 za fante od 15. 8., do 22. 8. 1982
Prijave sprejema Katoliška mladina, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec, tel.: (0 42 22 / 51 11 66).
Podrobnejše informacije dobite po prijavi!

Drugi v tej skupini je postal Tomi Lampichler. V splošni skupini je bil prvi, sin zmagovalca v skupini starejših, Andrej Lampichler. Drugi pa je postal Janez Pisjak, ki je imel prednost domačega poznanege terena. Na tretje mesto pa se je uvrstil Berti Hribernig. Po podelitvi nagrad so se ljudje še zabavali ob moštu, pivu in prigrizkih. Praznoval pa se je tudi god vseh An, Anic, Ančk, Nanijev itd., dokler jih dež ni nagnal pod streho, še praznega, novega hleva.

Zahvala pa velja vsem, ki so omogočili uspelo prireditelj. Posebno se je predsednik društva še zahvalil gostitelju — Pridovniku ter mu čestital in zaželel vse najboljše k 50-letnici.

Št. Vid — Št. Primož

Po uspešnem kulturnem večeru v soboto, 17. julija, je SPD „Danica“ povabilo v petek, 22. julija, spet domačine in goste v Kulturni dom. Kljub temu, da so se malo pred začetkom prireditelj odprle nebeške pipe in je lilo kot za stavo, je bil obisk zelo zadovoljiv. Je pa po tem nalivu soparica dneva minula in je vse prosteje zadihalo. Kulturni večer so oblikovale zgolj skupine SPD „Danica“, kar nazorno prikazuje, da je delo v društvu zelo pestro. Po pevskem pozdravu Mešanega zbora — za pozdrav so zapeli pevci slovensko in nemško pesem — je Stanko Wakounig še v vezani in nevezani besedi navzočim izrekel prisrčen pozdrav in, posebno gostom, približal Koroško kot deželo, v kateri živita dva naroda. Mešani zbor je zapel poleg slovenskih še nemške, holandske, ruske in italijanske pesmi. Poleg zbora so nastopili še trio Korotan in instrumentalni dvojici Marjana in Stanko Polzer ter Helmut in Heinz iz Rikarje vasi. Mladi instrumentalisti, Marjana igra na citre, Stanko na mehe oz. harmoniko, Helmut na trobento, Heinz pa mehá, so se na mah priljubili občinstvu, ki jim je navdušeno ploskalo. To bo seveda tudi mlade navdušilo in želeli je, da bodo še nastopili.

Večer je zaključil „Trio Korotan“ s svojimi pevci in občinstvo skupine kar ni hotelo spustiti raz oder. Po končanem koncertu pa so se posebno gostje, ki so na dopustu v šentviški okolici, pogovarjali z daničani.

V petek, 30. julija, pa prireja „Danica“ na Breznikovem campu pri Zablaskem jezeru večer slovenskih pesmi in plesov. Nastopili bodo folklorna skupina „Zarje“, „Trio Korotan“ in mešani pevski zbor „Danice“. Pridite!

Čirkovče pri Božjem grobu

V skromen spomin naj bode teh par vrstic sosedu Blažu Kresniku. Bil je eden zadnjih kmetijskih sinov svoje dobe, ki so še šli, ko so do rastli, služiti za hlapca. Tako je tudi on, Kulmežev sin iz Belšaka, prišel služiti za hlapca k Štaudaharju v Nončo vas. Tam je spoznal svojo ženo Micko. Ustanovila sta si lasten domek in seveda družinico. Spočetka kot stanovalca, nato pa sta kupila, za takratne razmere najlepšo hišo v Čirkovčah. Blaž je delal kot tesar pri več mojstrih, žena pa je doma skromno kmetovala. Iz težavnih, skromnih začetkov sta se dokopala do uglednega blagostanja.

Vaščani so kmalu spoznali v Blažu, ali kot so ga klicali Pvožlino postrežljivega sosedu. Postal je kar naenkrat pravi Čirkovčan. Po triinpetdesetih letih življenja med nami, pa je dozorel za boljši svet. Bog naj mu za njegov dobri vzgled varčnosti, treznosti in dobrega sedetstva bogato povrne.

Žalujoči ženi, otrokom in vsem

sorodnikom izražamo naše sožalje z besedami naših prednikov: „Vaša žalost je tudi naša žalost“.

Pliberk

Vedno veselega in prijaznega pliberškega trgovca Maksa Trauna ni več. Prejšnji teden je angel smrti iztrgal iz naše sredine človeka, ki je moral pretrpeti mnogo gorja. Kljub temu je bil vedno nasmejan, pomagal je, kjer je le mogel, in globoko je spoštoval svoj materin jezik.

Maks Traun se je rodil 29. 5. 1917 v Pliberku. Družina je bila zelo revna. Vedel je, da se lahko uveljavi v tej družbi samo s pridnim delom. Priden kot čebela si je polagoma zgradil v Pliberku trgovino. Ves svoj trud je žrtvoval za družino in trgovino. Prva žena je Maksu prezgodaj umrla. Sam je stal s svojimi otroki. Bil je oče in mama obenem. Po nekaj letih je drugič stopil pred poročni oltar. Žena Marija mu je rodila tri otroke, dva obiskujeta danes Slovensko gimnazijo. Veliki družini je bil vedno dober oče, otroke pa je vzgojil v poštene in odkrite člane slovenske narodne skupnosti, ki spoštujejo svoj jezik in svoj narod, kot ga je spoštoval rajni Maks.

Zadnjo soboto so rajnega položili na pliberškem pokopališču k zadnjemu počitku. Lepa množica ljudi ga je spremljala na tej zadnji poti. Želja rajnega je bila, da mu ob uri slovesa zapoje moški pevski zbor „Kralj Matjaž“ iz Libuč. Matjaževci so zapeli na domu, v cerkvi in ob odprtem grobu, pogrebne obrede pa je opravil pliberški župnik Lojze Kulmesch. Maks Traun nam bo vedno ostal v spominu. Družini pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Ljubljana — Št. Jakob

V sredo, 7. julija, sta se v Ljubljani poročila Nevenka Zupan iz Kranja in Lajko Milisavljevič iz Ljubljane. Oba, Nevenka in Lajko sta s Koroško trdno povezana. Nevestina mama je Kobanova Vida iz Deščic, Lajko pa si je kot vnet, delaven in strokovno izvrstno podkovan dirigent šentjakobskega zbora „Rož“ pridobil na Koroškem vrsto prijateljev. Saj ni nobena tajnost, da je prav on kot vodja tudi polagatelj temelje zbora „Rož“ in nikoli ni pobaral, koliko mi boste plačali. Kako je zrasel s Koroško, dokazuje tudi, da je kot snemalec in zapisatelj starih ljudskih izročil priznan in dobrodošel. Za ves njegov trud mu je KKZ leta 1979 podelila prvo Tischlerjevo nagrado.

Vesela poroka je bila v Srbiji, kjer je ženinov stric pripravil poročno slavo. Pevci „Roža“ so bili povabljeni na slavo in kot pravijo, je bilo vzdušje izredno prijateljsko, gostoljubnost Srbov pa je vse navdušila.

Mlademu paru, Nevenki in Lajku želimo obilo sreče na skupni poti in da bi se še neštetokrat srečavali. Čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Našega tednika.

Kostanje

Pretresla nas je novica, da je dne 16. julija umrl Hanzej Kokot, naš priljubljeni član in odbornik Slovenskega prosvetnega društva Drabosnjak na Kostanjah. Mi vsi, ki smo ga poznali in vedeli, koliko je moral prestati zaradi svoje zahrbtni bolezni, smo upali, da se bo še opomogel in okreval. Kruta usoda in neizprosna smrt sta hoteli drugače. Pogreb je bil dne 21. julija na kostanjskem pokopališču. Pogrebne obrede je opravil župnik Stanko Trap iz Bistrice na Zili.

Zapustil je ženo in devet večino ma še nepreskrbljenih otrok. Pokojni je bil zaveden Slovenec in član Slovenskega prosvetnega dru-

ČESTITAMO

Kompanjeva Nani iz Beljaka je te dni praznovala svoj 82. rojstni dan. Čestitamo!

Vse najboljše Ančki Petrač, doma na Komeljnu pri Pliberku k 70-letnici. Čestitamo!

Jaki Potočnik, pd. Brelhov oče iz Mokrij pri Dobrli vasi je praznoval svojo 60-letnico. Čestitamo!

25 let zvestobe sta praznovala Marija in Jakob Hirm, pd. Šolarjeva, iz Gornje vasi pri Žvabeku. Čestitamo k srebrni poroki!

80-letnico je praznovala Čivkmanova mama iz Želuč pri Bilčovsu. Čestitamo!

Abrahama je srečal Janez Pisjak, pd. Pridovnik, doma v Verovcah na Radišah. Čestitamo!

Ani Wutte iz Podjune pri Globasnici je te dni praznovala svoj 70-rojstni dan. Čestitamo!

Marta Dobrovnik iz Konovec pri Pliberku je praznovala svojo 65-letnico. Čestitamo!

Milindi in Gerharđu Leimischi iz Libuč pri Pliberku se je pred kratkim rodil fantek. Čestitamo!

Mariji in dr. Franciju Wrolichu, oba stanujeta na Dunaju, se je pred kratkim rodila hčerki-ca Kristina. Čestitamo!

Ne morem se osebno zahvaliti premnogim, ki so mi za 70-letnico čestitali ali me obdarovali. Bilo je vsega preveč, da ne vem, kako sem to zaslužil. Vsem pa se prisrčno zahvaljujem. Predvsem pa: Bog plačaj!
Vinko Zaletel

Sem kmet, ki želi spoznati dekletke, ki bi imelo veselje do kmetije. Na upravo NT pod šifro „veselje do kmetije“.

štva Drabosnjak. To je on dokazal s svojim nesebičnim in požrtvovalnim sodelovanjem. S svojim neusahljivim humorjem in domiselnostjo je znal vedno razvedriti še tako resnega človeka. V njegovi družbi nam je čas hitro mineval, kjerkoli smo bili, na sestankih, pri vajah, na predstavi, na potovanjih po domovini in tujini. Z nikomer se ni prepiral, saj je znal obrniti vse na veselo stran. Hanzej Kokot je bil eden tistih, ki smo leta 1948 po zlomu nacifašizma spet obnovili društvo Drabosnjak na Kostanjah. Bil je vseskoz v odboru. Bil je dober igralec in nam dober prijatelj. Igral je vselej zahtevne vloge, kot na primer Tresoglava pri Miklovi Zali, pri pastirski igri Jožefa, pri izgubljenem sinu, kot dober oče, ki ima samo eno željo, da se vsi izgubljeni sinovi spet vrnejo v očetovo hišo. Zasedoval je tudi potek Pasijona, kako je upal in želel da bi okreval, da bi vsaj pri prihodnji uprizoritvi mogel biti zraven. Doživel je svoj lastni Pasijon. Teško nam je ob misli, da ga ni več med nami. Pogrešali ga bomo ne samo kot odbornika, ampak tudi kot dober brega igralca in prijatelja. Oddolžili se bomo njegovemu spominu, saj je tudi on želel, da društvo deluje in živi naprej. Ohranili ga bomo v trajnem spominu. Žalujoči Kokotovi družini velja naše iskreno sožalje.

Nepozabeni izlet v Rim

Vigredi letos se je odločil 5. a razred ZG za Slovence za enotedensko potovanje v Rim. Nestrpnost smo pričakovali dan odhoda. Spremljali so nas razrednik dr. Anton Feinig, profesorica Sonja Kramer-Sienčnik in njen mož. Vožili smo se po kulturno in zgodovinsko izredno zanimivih pokrajinah. Južno od izliva reke Pada smo si ogledali Ravenna z mavzolejem gotskega kralja Theoderiha in baziliko S. Apollinare in Classe. Pozno zvečer smo dospeli v Assisi. Po izdatni večerji smo si pripravili načrt za naslednji dan. V prijetnem razpoloženju smo šli k potrebnemu počitku.

V Assisiju smo si ogledali baziliko sv. Frančiška in cerkev sv. Klara.

Po kosilu smo se napotili proti Rimu, kamor smo dospeli pozno popoldne. Še isti dan smo si ogledali zavod Slovenik. Ko smo si poiskali prenočišče, smo se vozili z avtobusom po razsvetljenem Rimu. Naslednje dni smo občudovali najvažnejše zanimivosti Rima: Forum Romanum je kraj, kjer so se v antičnem Rimu sestajali njegovi prebivalci, bil je dejansko najvažnejše politično in družbeno središče. Danes se vidijo tam samo še razvaline tega včasih tako pomembnega kraja.

Kolosej — amfiteater (to je dvojni grškega gledališča, ki je imelo polkrožni tloris in so v njem uprizarjali komedije in tragedije) ima skoraj okroglo zaprto obliko, prostora pa je bilo za približno 70.000

oseb. V koloseju so prirejali v zabavo lačnim in žejnim meščanom krvoločne igre.

Ogledali smo si tudi baziliko sv. Pavla in katecombe, v kateri smo prisostvovali sv. maši, in cerkev sv. Petra. Vodnjak Trevi je eden najslavnejših in najlepših rimskih vodnjakov, znan zaradi čudovite arhitekture, na španskih stopnicah pa se srečujejo tujci, umetniki, trgovci in mladina.

Očaral nas je v arhitekturi preprosti, a vendar veličastni Panteon, zdaj cerkev, nekoč svetišče, posvečeno vsem bogovom. V baziliki svetega Klementa smo postali tudi ob grobu slovanskega apostola sv. Cirila.

Videli smo še druge zanimivosti, a vseh ni mogoče naštet. Najlepši vtis smo odnesli iz Vatikana. Na trgu sv. Petra je pozdravil papež Janez Pavel II. koroške Slovence v slovenskem jeziku, nam dijakom je še posebej priporočal, naj skrbno izrabimo čas, namenjen kulturnemu izoblikovanju in duhovni zoritvi.

V nedeljo, 18. julija, smo odpotovali proti domu; po napornem potovanju smo srečno prispeli domov. Pri tem izletu smo dobili lepe, nepozabne vtise. Zahvala gre pri tem v prvi vrsti našim odličnim vodnikom prelatu dr. Jezerniku, dr. Andreju Kajžniku in mag. Potočniku.

Zahvaljujemo se tudi našemu sošolcu Jožetu Piceju za organizacijo; brez njegovega truda ne bi bilo tega izredno lepega izleta. Najlepša hvala tudi našim šolskim predstojnikom, seveda nenazadnje pa šoferju Lesjaku, ki nas je srečno pripeljal domov.

Breda Krištof

GOST V NAŠEM TEDNIKU

Edina babica v okraju Celovec-dežela

Peš, z motornim kolesom in šele v zadnjih letih z avtom je gospa Rezi Valentinitš od svojega 21. leta naprej pri vsakem vremenu hitela na pomoč rodečim materam ne le v Bilčovsu, temveč tudi v težko dosegljive in oddaljene vasi.

Svoje dveletno šolanje v Celovcu je končala leta 1955 ter takoj nato prevzela prosto mesto babice v Bilčovsu. Tedaj so bili običajni zgolj hišni porodi, se pravi, da je babica šla na dom matere, ji pomagala pri porodu, jo redno obiskovala vsaj še 8 dni po porodu in kjer je bilo potrebno, je opravljala tudi še najbolj potrebna dela v hiši. Leta 1962 je na pobudo neke kmetice začela jemati porodnice tudi na svoj dom, kjer so najmanj za osem dni bile popolnoma oskrbljene. Mlade matere in predvsem izdelane kmetice so se na ta način po porodu v miru lahko oddahnile in spočile ter se posvečale edinole novorojenemu otroku. Gospa Valentinitš pa jim je s poučenimi nasveti prijateljsko stala ob strani. In tako je tudi še danes, ko se bilčovska babica pripravlja na že 600. porod, pri katerem pomaga.

NT: Gospa Valentinitš, 21 let ste bili stari, ko ste začeli samostojno delovati v Bilčovsu. Kako je bilo na začetku?

Rezi Valentinitš: Ker sem bila še zelo mlada, ker sama še nisem imela otrok (danes imam tri hčere), in ker niti poročena nisem bila, sem si na začetku le težko pridobila zaupanje žensk. K temu je pa prišlo še dejstvo, da je le redkokdo imel telefon, da so ceste bile zelo slabe itd.

NT: Znano je, da zdravniki zaradi komplikacij, ki lahko nastanejo, ženskam odsvetujejo porod pri babici. Kaj pa Vi rečete k temu?

Rezi Valentinitš: Verjetno zdravniki ne odsvetujejo edinole zaradi komplikacij(. . .), toda meni se zdi, da takšna svarila vsaj v naših krajih ne učinkujejo preveč. Ženske so se navadile na porod pri babici. Popolnoma mi zaupajo in to med drugim dokazuje tudi dejstvo, da zdaj že druga generacija rodi pri meni.

NT: Veliko danes govorijo o „mitem porodu“ (sanfte Geburt). Kaj je to in kaj Vi mislite o tem?

Rezi Valentinitš: Najvažnejše pri „mitem porodu“ je, da otrok tudi po rojstvu ves čas ostane pri materi. Takoj po rojstvu položim otroka na mate-

rin trebuh in ob materine prsi, da pride do prvih kontaktov. Šele čez čas prerežem popkovino. Porodna soba pri „mitem porodu“ se seveda močno razlikuje od porodne sobe v bolnicah in največkrat je pri kakšnem rojstvu navzoč tudi oče.

NT: Kaj si želite za prihodnost?

Rezi Valentinitš: Ljubim svoj poklic, in vsak porod je zame doživetje. Z dušo in s telesom pomagam mamicam in se vedno na novo veselim z njimi. Želim si pa, da se ena izmed mladih deklet, mogoče celo hčerka, odloči za ta lep, a odgovornostni polni poklic.

Martina Ogris

PISMA BRALCEV

Slovenski pravopis ni vse!

Ne bom se na tem mestu razpisal „na dolgo in široko“ glede pisanja besede Zila, kajti dosti vplivnih ljudi je že spoznalo, da se pač Slovenski pravopis marsikje moti, tako tudi pri pisanju besede Zila. Nočem pa ponavljati primere in dokazovanja glede pravilnosti besede Zila brez „j“, kajti tisti, ki malo misli je spoznal, da je brez j edino prav. Navesti pa hočem nekaj protislovi in spodsrljavev v pismu bralca okrajnega šolskega nadzornika, vladnega svetnika, vodjo manjšinskega oddelka šolskega sveta dv. svet. (upam, da nisem pozabil nobenega naziva) Rudija Vouka, ki je bilo objavljeno v NT števil. 29/22. junij 1982.

Navajam iz Voukovega pisma: „Glede pisave in pisanja naj pogleda V. Gotthardt mogoče v Tomšičev slovar, da bo spoznal, da je „pisanje“ — „das Schreiben“.

1. R. Vouk še vedno zatrjuje, da se gre pri pisanju Zile brez „j“ za PISAVO! Navajam: „Najprej moram pa vprašati, kdo je pravzaprav iznašel in sankcioniral p i s a v o !, da se „Zilja“ odnosno, „Ziljska Bistrica“ pišeta brez „j“.

Popravek:

V 2. odstavku pisma bralcev, ki ga nam je poslal vl. svet. Rudija Vouk, smo v prejšnji števil. NT pomotoma izpustili del zadnjega stavka. Pravilno se glasi:

Po lastni izjavi torej Gotthardt ml. ni izumitelj navedene „nove“ pisave, temveč je pogrel le nekaj starega — zastarelega in je to pred letom dni razlagal v svojem pismu bralca. Znano je le, da pisave brez „j“ v besedi „Zilja“ nihče ni potrdil ali „sankcioniral“, kajti slej ko prej velja tozadevno „Slovenski pravopis“. Besedo „sankcionirati“ dopušča „Slovenski pravopis“ brez vsakega pridržka — torej je nam na razpolago in ni nepotreba tujka.

Čenjenim bralcem se opravičujemo.

Slovinci že imamo enotno pisavo, za katero se je trudilo mnogo Slovencev, med njimi Krelj, Bohorič, . . .

Od kdaj naprej pa je pisanje Zile brez „j“ nova PISAVA?

2. R. Vouk uporablja v besedilu, kot je pismo bralca tujko „sankcionirati“, čeprav tega v tem primeru ne bi bilo potrebno, saj poznamo za ta izraz dosti pristnih slovenskih besed. Toda tujaka „nam je na razpolago in ni nepotreba tujka“.

Poznamo nekaj Slovencev, ki so pristnost slovenskega jezika spačili na vse mogoče načine. Upam, da se tujk ne bo uporabljalo kot „potrebne“ v knjižni slovenščini. Slovenski jezik je jezik, ki nudi dosti izraznih možnosti, — zakaj bi torej uporabljali tujke in jih celo zagovarjali.

3. R. Vouk piše, da je „znano, da pišave brez ‚j‘ nihče ni potrdil ali ‚sankcioniral‘, toda v pismu bralca (števil. 24, 17. junij 1982) tozadevno vprašuje, „kdo je pravzaprav iznašel in sankcioniral najnovejšo p i s a v o, da se Zilja piše brez ‚j‘“? Kar v prvem pismu postavi kot dejstvo, v drugem kratkoma prekliča!

4. R. Vouk piše naprej, da si „V. Gotthardt menda ni na jasnem, da izraža dvojica ‚lj‘ en sam glas. Sicer pa si naj ogleda v Slovenskem pravopisu poglavje ‚Govor in pisava‘“ § 12 z naslovom „lj“.

To sem tudi storil in si skrbno ogledal poglavje in kaj sem zanimivega dognal? Je zanimivo poglavje in §12 je prav tako zanimiv, še zanimivejši so pa pripombe, katere je Vouk hotel ali nehote spregledal. Upam, da mu je jasno, da poznamo v knjižni obliki slovenskega jezika izjeme. Ravno te izjeme pa navaja § 12 pod naslovom „POMNI“. Tam beremo med drugim tudi tole: „V knjižnih besedah, kakor nasele in pročelje, okolje sta ‚l‘ in ‚j‘ samostojna glasova“, — ne pa kakor trdi Vouk samo en glas. Upam se trditi, da Vouk ne ve za bistro, kajti primerjal mi je Zilo z Ljubljano! V besedi Ljubljani je za ‚l‘ ‚j‘, v besedi Zila pa se nahaja ‚l‘ med dvema samoglasnikoma. Pri besedi Zila bi se ‚lj‘ ne izgovarjal kot en sam glas, marveč kot ‚l‘ in kot ‚j‘. To pa samo v pojasnilo. Moram reči, da se ima še veliko naučiti!“

5. Oproščam se, da nisem pisal v mojem zadnjem pismu bralca celotnega Voukovega naziva in da sem spregledal, da je tudi še nadzornik na glavnih šolah.

S tem v zvezi pa bi še poudaril, da Voukovo zanimanje za kraje blizu Šmohora prav gotovo ni veliko, kajti hoče

nadzorovati v Melvičah, kjer je šola že nad deset let opuščena. Zapisal pa bi tudi še rad, da je bolj pravilno, „da tam okoli Melvič in Brde (ne pa Brda)“, kajti 1. sklon je Brda, 2. pa Brde!

In še ena napaka: Ne piše se v Šmohorju ampak v Šmohoru brez „j“! Upam, da bo to ostalo v spominu tistim, ki se s temi kraji ukvarjajo in ki bi radi odločali o pravilnosti pisanja teh krajev.

Pogrešam v Voukovem pismu pisceve utemeljitve izjav. O SELAH, ki bi se po njegovem mnenju morale pisati z „j“ torej SELJE sploh ni več govora. Zakaj se pa tu ne razburja, „kar sta začela posnemati tudi oba koroška slovenska časnika“. Kje je tu doslednost. Izjem ni! Pravopis je tu edino merilo vsega?! Kaj pa bomo z Dobro vasjo? Po modrosti pravopisa bi morali upoštevati „pravila pravopisa“, ker izjem ni in zapisati DOBRLJA VAS (z „j“), kajti za črko „l“, ki stoji za „r“ mora slediti „j“. „Če veljajo pravila bi jih morali upoštevati“ (§ 12)?!

Črka „j“ besedo Zila ne bo napravila bolj slovensko, marveč napačno!

Vincenc Gotthardt

Radišan, po celem svetu znan

Nužej Tolmajer je praznoval svojo 40-letnico. Neutrudni kulturni delavec in tajnik KKZ je znan po celi južni Koroški. Radišan se je rodil v izseljeništvu, v Erlangenu v Nemčiji. Ko se je vrnil na domačo zemljo, mu je bila prva skrb kultura slovenskega naroda na Koroškem. Že kot 17-letni fant je bil tajnik SPD „Radiše“ in je sodeloval pri igran in petju. Nužej Tolmajer pa je hotel ustvariti še več.

1. januarja 1966 je nastopil službo pri Krščanski kulturni zvezi. Tam je lahko izpolnjeval svojo življenjsko nalogo: gojiti slovensko kulturo. Uspešno je organiziral koncerte, igre, lutkovne skupine, odred. itd. kot na primer „Koroška poje“ in „Srečanje vižarjev“. Nužej Tolmajer se je zavedal, da lahko samo tedaj uspešno deluje na kulturnem področju, če se poveže

s podeželjem. Vedno je rekel, da nam generali brez vojske ničesar ne pomagajo. Tudi sam je ostal, kar je vedno bil: sin slovenskega kmeta.

Danes živi srečno na Radišah v prijetni hiši s svojo ženo Beti in s tremi otroki.

Nužejju Tolmajerju kličemo še na mnoga leta in mu želimo še vnaprej uspešno kulturno delovanje!

Koroški slovenski ansambel „Planinski sekstet“ gre v petek, 31. julija, na turnejo po Švici. Pred leti so se zbrali Kušej Marica, Kogoj Hanzi, Danilo Vušnik, Srečko Ošlovnik, Izidor Stern, Pauli Stern in

„Planinski sekstet“ gre v Švico

pričeli z vajami. Ansambel šteje med najbolj priljubljene na dvojezičnem ozemlju.

Avstrijska koncertna agentura je zdaj mladim Slovincem omogočila turnejo po Švici. Pot jih bo vodila v St. Gallen, nato v Zürich, na koncu pa v Bahstal. Vsega skupaj bodo na turneji celih 7 tednov. Preden se bodo vrnil domov, bodo na Tirolskem pri VM-records posneli prvo ploščo „Planinskega seksteta“. Mladi igralci s tem tudi drugim deželam in ljudem prinašajo lepoto slovenske pesmi. „Planinskemu sekstetu“ želimo še v naprej mnogo uspeha in obilo veselja do petja ter srečno vrnitev domov na Koroško.

Naš tednik obiskal Franca Krušica, Rupijevega atija v Velinji vasi

Prav je, da samostojno nastopamo pri volitvah

Pred nekaj dnevi je praznoval Franc Krušic, po domače Rupijev atij iz Velinje vasi svojo 90-letnico. Le malo je takih mož med nami, ki bi v svojem dolgem življenju poleg trdega dela na kmetiji delali dolga leta še na političnem, kulturnem in narodnem polju. Franc Krušic šteje med stebre in korenike bilčovške fare in občine. Vseskozi je zagovarjal in deloval za samostojno politično, kulturno in gospodarsko pot koroških Slovencev in je dolga leta kot bilčovški župan vodil slovensko frakcijo v občini.

Rodil se je 6. julija pri Rupiju v Velinji vasi. V družini je bilo še 3 sester in 3 bratov. Že njegov oče, velik in ugleden kmet, se je ukvarjal s politikom in je bil v občinski sobi. Ko so ga leta 1902 ali 1903 izvolili za župana, je to odklonil in moral zato plačati celo kazen. V družini so veliko prebirali slovenske knjige-mohorjanke in Franc Krušic pravi, da je vse prebral, tudi nemške knjige, ki so mu prišle pod roke. Bral je na paši, v prostem času in si tako prisvajal in nabiral znanje, ki mu je pozneje prav prišlo. Obiskoval je bilčovsko dvorazredno utrakvistično šolo. V šolo je takrat hodilo celo do 140 otrok, pouk pa je bil po oddelkih. V razredu je bilo celo 70 učencev. Poučevala sta samo dva učitelja. Seveda od otrok nobeden ni znal nemško, ko je prišel v šolo. Prvi dve leti je bil pouk še nekako slovenski, imeli so dvojezičen abecednik, pozneje pa je pouk vedno bolj bil nemški in slovenščino so poučevali po regularnem pouku — približno kot danes, saj so morali starši že tedaj prijaviti otroke k slovenskemu pouku. Krušičev oče in drugi možje so zahtevali več slovenskega pouka, a to ni mnogo zaleglo. Po šoli je ostal mladi Franc kar doma, saj je bila kmetija velika. Petje in pa branje ga je že zmerom veselilo in

tako ni čudno, da je bil med tistimi, ki so leta 1911 s pomočjo župnika Tevla začeli pripravljati ustanovitev društva Bilke. Ko je leta 1912 končno bila Bilka ustanovljena je on pristopil k zboru in je bil 60 let vnet in zvest pevec Bilke. Poleg tega je pel pri cerkvenem zboru, igral pa ni. Bolj ga je zanimala politika in leta 1928 je bil izvoljen za župana. Preden pa je to bilo, je kot njegovi bratje in milijoni drugih doživel prvo svetovno klanje, moral v vojsko in okusiti tri leta ujetništva. Čeprav pri naboru leta 1913 zaradi slabih oči ni bil potrjen, je po izbruhu vojne tudi z enim očesom dovolj videl. Bil je sanitetec in prišel na Ogrsko. Tam je zbolel na tifus, po okrevanju pa je prišel na rusko fronto in decembra 1915 v ujetništvo. Njegove postaje v ujetništvu so Nižnji Novgorod, danes Gorkij, Moskva, Kiev, Orel. Doživel je rusko revolucijo in se iz ujetništva vrnil avgusta 1918. Dobil je 6 tednov dopusta in bi moral nato nazaj na fronto. Ker pa je bilo doma ogromno dela, vsi bratje v vojni, so mu dopust podaljšali za 14 dni. V tem času se je vojna končala.

Doma, v Bilčovsu, je vsakršno družbenopolitično življenje propadlo. Polagoma so se vračali preživeli iz vojne, polagoma se je tudi za-

čelo kulturno življenje. Bilčovščani so skoraj vsi podpirali idejo združitve z Jugoslavijo in po plebiscitu je bilo treba dvigniti vzdušje v občini. Slovenska frakcija je dobila pri občinskih volitvah absolutno večino in je stavila župana. Župan je pa predsedal v drugi tabor in leta 1928 je postal Franc Krušič župan. To je bil do leta 1938, ko je moral na ukaz nacističnih oblastnikov zapustiti to mesto.

O svojem uradovanju je dejal, da je bilo precej dela, da pa je imel ob sebi zmožnega in idealističnega tajnika Janka Ogrisa. Dvakrat tedensko — cel četrtek in v nede-

ljo po drugi maši sta uradovala v občinski sobi. Janko Ogris je dobil za vse delo 35 šilingov, on kot župan pa 25 šilingov. Vse uradovanje, pa tudi vse seje in drugo je potekalo v slovenščini in Franc Krušič pravi, da tedaj ni bilo nikogar v občini, ki ne bi znal slovensko. Bilčovs je bil tedaj znana slovenskozavedna občina, edinole priseljenci in redki nemčurji so že tedaj simpatizirali z nacizmom. Ko je prišla hitlerija, tako Franc Krušič, so ti prevzeli oblast. Neki Eder je postal komisar, Krušič in njegov občinski svet pa so morali v teku osmih dni predati oblast samozvanim oblastnikom. Nacisti so zdru-

žili občini Bilčovs in Zgornja vesca. Kaj kmalu so začeli sestavljati tudi liste za izseljevanje in Rupijeva družina je bila na njih. Izseljena pa ni bila. Žena nekega nacističnega mogotca je prišla po izseljevanju k Rupiju in — nemško — dejala: „Vi se morate samo mojemu možu zahvaliti, da vas niso izselili.“ Rupijeva gospodinja pa ji je zabrusila nazaj: „Zakaj, komu pa se moramo zahvaliti, da smo bili na listi?“ Franc Krušič ni molčal in je glasno povedal, da je Nemčija zgubila prvo vojno in bo tudi drugo. Zaradi tega je prišel v hude škrpice in samo njegov sin, nemški vojak ga je rešil najhujšega. Gestapo ga je nadzoroval. Kljub temu so partizani radi prihajali k Rupiju in Tomaž Verdnik, Učnjak je prav pri Rupiju prvič prespal na Gurah, na severni strani Drave. Brodnik, slovenski podžupan Jensenko ga je prepeljal čez Dravo in pripeljal k Rupiju. To se je zgodilo večkrat. Nazaj čez Dravo pa ga je prepeljal sedanji Rupijev gospodar in mandatar EL Bilčovs, Toni Krušič.

Partizani so v bilčovški okolici našli odprta srca in vrata, domači in priseljeni izdajalci in nacisti pa so jih hudo zasledovali. Še danes je med ljudmi živ spomin na dva vidna izdajalca in nacisti, ki sta napravila ljudem ogromno gorja. Eden izmed njiju ni dočkal konca vojne. Po vojni, po razpadu nacističnega režima, naj bi Franc Krušič spet prevzel župansko funkcijo, pa je odklonil. Še danes se večkrat sprašuje, če je to bilo prav. A oči so mu vedno huje nagajale in se je odločil, da ne bo več župan. Namesto njega naj bi postal župan Safran, po domače Pomoč, pa ga Angleži niso potrdili.

Postavili so takega za župana, ki je bil njim po volji. Pri prvih volitvah je slovenska frakcija samo za en glas zgrešila absolutno število mandatov. Franc Krušič je bil nato še dve mandatni dobi v občinskem svetu.

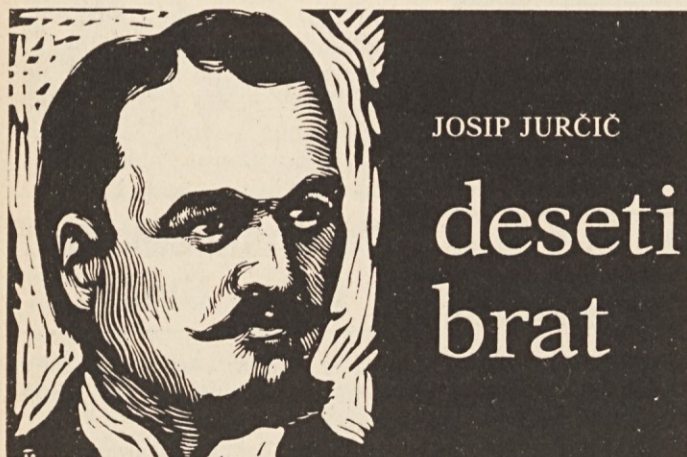
Franc Krušič je zmeraj bil mnenja, da moramo Slovenci samostojno nastopati, naj ne predamo svoje usode v druge roke, ker sami moremo najbolje zastopati našo narodno skupnost. Zato je z vsemi močmi podprl ponovno kandidaturu samostojne liste, Enotne liste v Bilčovsu, na kateri je kandidiral in bil izvoljen v bilčovški občinski svet njegov sin Tonej.

Ko smo se poslavljali od Franca Krušiča, župana, ustanovnega člana Bilke in Narodnega sveta koroških Slovencev je še dejal: „Prav je, da samostojno nastopamo pri volitvah.“

Pripravil Franc Wakounig

Darovi za tiskovni sklad

Preč. g. N. Marktl, Rožek 50.—; L. Lesjak, Breg 60.—; F. Schuster, Rožek 20.—; J. Paul, Dolinčiče 20.—; A. Krauzer, Dolinčiče 50.—; Franc Prein, Zg. Goriče 20.—; Josef Valentinič, Ravne 20.—; Johan Fugger, Ravne 20.—; Johan Lepušič, Ravne 50.—; Alojs Aichholzer, Zg. Borovlje 20.—; Jakob Mikl, Pečnica 20.—; Simon Ressimann, Pečnica 20.—; Johan Mikl, Pečnica 20.—; Rozi Pečnik, Zg. Borovlje 20.—; preč. g. Peter Sticker, Pečnica 70.—; Martin Ressimann, Ledince 30.—; Johan Graber, Sp. Borovlje 20.—; Franc Arneitz, Sp. Borovlje 20.—; Doroteja Hammerschall, Sp. Borovlje 70.—; Gustav Novak, Malence 10.—; Simon Triesnig, Loče 50.—; Valentin Tarman, Podgorje 35.—; Alojzija Tarman, Podgorje 35.—; Judita Krawanja, Malošče 20.—; Ursula Valentinič, Malošče 40.—; Franc Schlapper, Marija na Zili 20.—; Martin Rekar, Klopce 20.—; Rudolf Maierhofer, Podjerk 40.—; preč. g. Lovro Petričič, St. Ilj 20.—; Ursula Koncilja, Rove 20.—; Cilka Kernjak, Trebinje 20.—; Brigita Schöffmann, St. Ilj 30.—; Erwin Errat, Dešiče 20.—; Matevž Kaki, Jezerce 20.—; Marija Schaller, Loga vas 20.—; Hanzi Čeber, Škofiče 20.—; Ana Umek, Škofiče 20.—; Valentin Piček, Škofiče 20.—; Elizabeta Standtman, Holbiče 20.—; Josef Perdacher, Holbiče 40.—; Mirko Sabotnik, Roda 40.—; Tomaž Sabotnik, Plešerka 50.—; Mihi Mothe, Plešerka 20.—; Anton Tusch, Plešerka 20.—; Janez Sajovec, Hodiše 20.—; Johan Schöttl, Hodiše 20.—; Marija Tscherteu, Šmiklavž 20.—; Johan Križnik, Šmarjeta 20.—; Janez Korenjak, Treblje 20.—; Johan Mihor, Treblje 20.—.

JOSIP JURČIČ

deseti brat

54.

„Dolef? Kaj ste ga poznali? Pač, pač, saj on je bil tudi gospod, ko je bil še mlad. Dolef je že tam, kjer muh ni, tri čevlje pod ježo, kakor je dejal deseti brat Martinek Spak, ko ni bil še umrl. — Pa kaj ste popred dejali, da koza nima pameti?“

„Umrl je, praviš? Ali je to res?“ vpraša Kvas strmé.

„Deseti brat? Kajpak da!“

„Dolef?“

„Tudi Dolef. Pri Obrščaku se je bil lansko zimo brinovca nalezel in je v snegu obtičal za svinjakom.

Mesec mu je luč držal, svinje so mu pa za zadnjo uro krulile — Bog jim odpusti, saj jih je Obrščak že zaklal in jaz sem tudi dve klobasi od njih dobil, Dolef je pa zmrznil.“

Po tej vesti je Kvas resen postal in se zamislil. Pač žalosten konec za moža, kateremu je bil Bog dal obilo uma in drugih darov. — Tako Kvas ni slišal obširnega Krjavljevega razlaganja, da ima koza več pameti kakor človek, da se to jasno vidi na njegovi kozi, ki samo zaradi slabe vesti noče rada iti za Krjavljem, temveč se mu vedno ustavlja itd.

V svojem blebetanju je Krjavelj omenil tudi desetega brata kakor veljavno pričo, da je res, kar trdi o kozji pameti. To je Kvasu nanoslo misli od nesrečnega Dolfca na Martinka in, da bi zvedel, v kakem spominu je njegov bratranec, vprašal je: „Ali je že dolgo, kar je deseti brat umrl?“

„Naj umrje, mrcina!“ zagodrnja Krjavelj. „On je imel denar in pri meni je ležal in jaz že vem, kdo je tega kriv.“

„Kdo?“

„Tukaj gori na Slemenicah je bil nekdanj — ni dolgo let tega, ravno tisto leto je deseti brat umiral — nekov maslè, goljuf in podpihovelec za šolmoštra, za takega, ki brati in pisati uči in kaj vem še. Tisti nepridiprav je bil zadnje dni pri Martinku in mu je odsvetoval, naj mi ničesar ne zapusti. Jaz vem, da je tako storil, dasiravno sem ga za pet ran prosil, naj

me v testamentu zaznamova. Ako bi ga jaz še enkrat v pest dobil, ko bi mi pred oči prišel, jaz bi ga pomikastil in pretrl in pretepel, kakor se snop pretepe. V vodo bi ga vrgel, v globoko vodo, ali pa še ozmerjal bi ga, da bi me pomnil.“

„Ali bi ga poznal, ko bi zdaj k tebi prišel, Krjavelj?“

„O, kajpak! Kakor srebrn groš, tako bi ga poznal. Tolikšen je ko vi in tak, ves tak, samo brade nima take volčje podobe kot vi. Pravijo nekateri, da mu je Marijan, ta, ki se je tukaj na Stavnik, dve uri od tod, preselil in zdravnikovo hčer za ženo vzel, Polesek dal, zastonj, prav zastonj. Jaz pa tega ne verujem, zakaj dobro vem, da Marijan ni tako neumen, da bi kaj takega zastonj dal. Posebno pa takemu malopridnežu ne, kakor je ta. Mar naj bi dal meni kaj ali pa komu drugemu, če ima preveč.“

„Ali pa veš, da je tisti šolmošter, kakor mu praviš, tako malopriden, Krjavelj?“

„Vem, vem. Pa čigav ste pa vi in od kod ste, da mene po imenu poznate?“ vpraša Krjavelj zvestó.

„Z Dunaja prihajam.“

„Kaj me tam poznajo? Glejte si no? To bom pa pri Bučarju povedal drevi na preji. I, lahko je, da je že tako! Slišali so menda tudi na Dunaju, da sem jaz tisti Krjavelj, ki je bil pomorski vojščak in je hudiča razklal, na dva kosa razklal. Kajneda? Glejte,

od petka, 30. julija 1982

do četrta, 5. avgusta 1982

AVSTRIJA

TV

LJUBLJANA

1

PETEK, 30. julija: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Latinščina — 9.45 Angleščina — 10.00 Latinščina — 10.15 Angleščina — 10.30 Tat Harri — 12.10 Pisana klasika — 12.15 Premiera premier — 13.00 Poročila — 15.00 Oče ni poročen — 17.00 Am, dam, des — 17.15 Wombli — 17.30 Matt in jenny — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pan-optikum — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stari — 21.20 Ustvarjeno v Avstriji — 22.10 Šport — 22.20 Nočni studio — 23.20 Poročila.

SOBOTA, 31. julija: 9.00 Poročila — 9.05 Italijanščina — 9.20 Angleščina — 9.35 Latinščina — 9.50 Angleščina — 10.05 Latinščina — 10.20 Angleščina — 10.35 Friedrich Smetana — 11.25 Arheologija sv. pisma — 11.55 Nočni studij — 13.00 Poročila — 17.35 Kraljevalček — 17.00 Grisu — 17.25 Wombli — 17.30 Fliper — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Dvakrat sedem — 18.25 Cirkus-cirkus — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Anelisa Rothenberger predstavlja — 22.00 Šport — 22.10 Danes zvečer — 22.55 Jazz — 23.40 Poročila.

NEDELJA, 1. avgusta: 11.00 Ura tiska — 15.15 Hamad in morskari — 16.45 Nils Holgerson — 17.10 Krompir — 17.15 Otroška tehnika — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Spletka in ljubezen — 22.15 Šport — 22.30 Poročila.

PONEDELJEK, 2. avgusta: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Prosim k mizi — 10.00 Latinščina — 10.15 Angleščina — 10.30 Lepota in beštija — 11.45 Mokri travnik — 12.30 Hiša časa — 13.00 Poročila — 15.00 Poletje v Floridi — 16.45 Možje brez živcev — 17.00 Am, dam, des — 17.25 Točno pogled — 17.30 Nekoč je bil človek — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pustolovščina divjačina — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Šport ob ponedeljkih — 21.05 Profesionalci — 21.55 Šport — 22.25 Poročila.

TOREK, 3. avgusta: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Latinščina — 9.45 Angleščina — 10.00 Latinščina — 10.15 Angleščina — 10.30 Kraljevalček — 11.50 Čudež sveta — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Poročila — 15.00 Tatovi imajo prednost — 16.20 Veselje nad srečo — 16.30 Gibanje je vse — 17.00 Am, dam, des — 17.25

Oddaja z miško — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Nečak iz Amerike — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Prisma — 21.00 Karl Valentin — 21.35 Susn — 23.00 Poročila.

SREDA, 4. avgusta: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z miško — 9.35 Latinščina — 9.50 Angleščina — 10.05 Latinščina — 10.20 Angleščina — 10.35 Hamad in morskari — 12.00 Tropika — 12.15 Prisma — 13.00 Poročila — 15.00 Kri in slava — 16.00 Možje brez živcev — 16.10 Cher — 17.00 Brkljač — 17.30 Pinokijo — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Policijski inšpektor — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zmešana poroka — 21.55 Poročila.

ČETRTEK, 5. avgusta: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Latinščina — 10.15 Angleščina — 10.30 Vroče kopanje — 12.05 Fantazija in risanka — 13.00 Poročila — 15.00 Edgar in Tamaraka — 15.50 Koreanski državni cirkus — 17.00 Am, dam, des — 17.45 Točno pogled — 17.30 Slike naše zemlje — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pogled v lonček — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 V pekel in nazaj — 21.00 Vsak zase in Bog proti vsem — 22.45 Šport — 23.35 Poročila.

2

PETEK, 30. julija: 18.00 Kompas — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Falstaff — 21.45 Karl Löbl v pogovoru s Herbertom van Ka-

rajan — 23.05 Lepota in beštija — 0.20 Poročila.

SOBOTA, 31. julija: 17.30 Mednarodno zborovsko petje — 18.00 Dvakrat sedem — 18.25 Poletno gledališče — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Talisman — 22.30 Vprašanja kristjanov — 22.35 Prečastiti na napačni poti — 0.10 Poročila.

NEDELJA, 1. avgusta: 17.00 Velike reke — 17.45 Show gospoda O. — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Sem z angleškimi puncami — 22.05 101 let kabareta — 23.05 Soap — 23.30 Poročila.

PONEDELJEK, 2. avgusta: 17.30 Kompas — 18.00 Perspektive — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Deske, ki pomenijo svet — 21.05 Samo smrt in izdajalka — 21.50 Deset pred deseto — 22.00 Vroča kri v žilah — 23.45 Poročila.

TOREK, 3. avgusta: 17.30 Kompas — 18.00 Orientacija — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Alfred potuje — 21.03 Dallas — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2.

SREDA, 4. avgusta: 17.30 Kompas — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kulturni žurnal — 21.05 Prizorišča svetovne literature — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Gostje in jaz — 23.35 Poročila.

ČETRTEK, 5. avgusta: 17.30 Kompas — 18.00 Potovanje po Avstriji — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Hlev muzikantov — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2.

RADIO CELOVEC
SLOVENSKE ODDAJE
Petek, 30. julija:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Kar po domače.

Sobota, 31. julija:

09.00—09.55 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Nedelja, 1. avgusta:

07.05—07.35 Duhovna misel — Naj pesmica naša darilo vam bo.

Ponedeljek, 2. avgusta:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Spominjamo se.

Torek, 3. avgusta:

09.30—10.00 Domača zabavna glasba.

14.10—15.00 Koroški obzornik — Zapijmo pesmico — Otroci, poslušajte!

Sreda, 4. avgusta:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Ljudske pesmi — Cerkev in svet.

Četrtek, 5. avgusta:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Mladinska oddaja.

1

PETEK, 30. julija: 17.55 Poročila — 18.00 Telestart 81 — 18.30 Obzornik — 18.45 Pot v prihodnost — 19.30 TVD — 20.00 Strah vlada svetu — 21.05 Ne prezrite — 21.20 Španske operne zvezde — 22.15 Spremljajmo — sodelujmo — 22.25 Nočni kino: Odsevi v zlatem očesu — 23.50 Poročila.

SOBOTA, 31. julija: 17.20 Poročila — 17.25 Znanstveno-tehnični filmi — 17.55 Paavo Nurmi — 18.55 Naš kraj: Lipovci — 19.10 Zlata ptica — 19.30 TVD — 20.00 Klub detektivov — 21.10 Zrcalo tedna — 21.25 Človekova glasba — 22.20 Festival — 23.00 Poročila.

NEDELJA, 1. avgusta: 9.00 Poročila — 9.55 Živ žav — 9.55 Ženske z obale (konec) — 11.25 TV kašpot — 11.45 Domači Ansambli: Stanko Kovačič — 12.15 Kmetijska oddaja — 13.15 Poročila — 16.20 Poročila — 16.25 Visok pritisk — 17.10 Športna poročila — 17.25 Stotisoč sonc — 18.45 Indija — čas bogov — 19.30 TVD — 20.00 Iliniden — 21.25 Človek brez meja — 22.00 Športni pregled — 22.30 Poročila.

PONEDELJEK, 2. avgusta: 17.35 Poročila — 17.40 Eskimsko poletje — 18.30 Obzornik — 18.45 Pop godba: Sneguljčica — 19.15 Risanka — 19.30 TVD — 20.00 William Shakespeare: Dva gospoda iz Verone — 21.50 Kulturne diagonale — 22.35 V znamenju.

TOREK, 3. avgusta: 17.50 Poročila — 17.55 Zgodbe o prsmukih — 18.05 Jugoslovanski narodi v pesmi in plesu — 18.30 Obzornik — 18.45 Mostovi — Hidak — 19.00 Knjiga — 19.15 Risanka — 19.30 TVD — 20.00 Kdo ima prav? — 20.45 Jean Christophe — 21.40 V znamenju.

SREDA, 4. avgusta: 18.00 Poročila — 18.05 Gusarji kapitana Ganča — 18.30 Obzornik — 18.45 Amaterski studio: Kud — 19.15 Risanka — 19.30 TVD — 20.00 Kapelica, kongoški film — 21.20 Miniature: Zlato zrno preteklosti — 21.35 V znamenju.

ČETRTEK, 5. avgusta: 17.35 Poročila — 18.40 Mladi virtuoz: Oboja — 18.00 Pot okoli sveta z osmimi notami: Moj grad — 18.30 Obzornik — 18.45 Na sedmi stezi — 19.15 Risanka — 19.30 TVD — 20.00 Studio 2 — 21.35 Pesmi F. G. Lorca in španski ples — 21.50 V znamenju.

2

PETEK, 30. julija: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 Plavica — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 Requiem — koncert an dubrovniških poletnih prireditvah '82 — 20.50 Poročila — 20.55 Izkušnje — 21.45 Nočni kino: Kako do šarma.

SOBOTA, 31. julija: 17.00 Otroška prireditev — 18.00 Valter brani Sarajevo — 19.00 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 Radenci — 20.20 Poezija — 21.00 Poročila — 21.05 Človek in čas — 21.35 Športna sobota — 21.55 Svet okoli nas.

NEDELJA, 1. avgusta: 13.45 Beograd: SP v kajaku — kanuju na mirnih vodah — 18.30 Glasbena oddaja — 19.00 Velike razstave — 19.30 TVD — 20.00 Predstava na dubrovniških prireditvah — 20.45 Poročila — 20.55 Iz sporeda TV Skopje — 21.25 Fontamara.

PONEDELJEK, 2. avgusta: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 Lutkarski pogovori — 18.30 Ljudske pripovedke — 18.45 Fantazija in dva valčka — 19.00 Telesport — 19.30 TVD — 20.00 Po poteh spoznanj — 21.00 Poročila — 21.10 Živa žica.

TOREK, 3. avgusta: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 Naš dan — 18.45 Glasbeni amaterji — 19.30 TVD — 20.00 Makedonska ljudska glasbila — 20.25 Spomeniki revolucije — 20.55 Poročila — 21.05 Koncert na osorskih glasbenih večerih.

SREDA, 4. avgusta: TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 Padla z neba — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 Življenje filma — 20.45 Poročila — 20.55 Zadnji dnevi vojaka Kaupale.

ČETRTEK, 5. avgusta: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 40 zelenih slonov — 18.40 Dašenka — 18.45 Muppet show — 19.30 TVD — 20.00 Filmski večer: Zadeva Macober.

Dragi starši, možnost za prijavo za dvojezičen pouk imate prvih 10 šolskih dni po začetku šolskega leta.

glejte! Bog zna, ali tudi cesar vé zame ali ne? Kakšen je neki cesar? Ali sta kaj govorila kdaj?"

Lovre se nasmehlja. Da more tudi Krjavelj svoje slave — to se vé, da žalibog le namišljene — vesel biti, tega ni vedel.

„Kako vam je pa ime, gospod? Rad bi vedel, da bom znal povedati,“ pravi Krjavelj.

„Lovre Kvas mi je ime in oni Polesek je moj.“

Krjavelj debelo pogleda, ustavi se s svojo kožo, debelo in velikansko roko dene Kvasu na ramo in pravi ves v veselju: „O, kaj ste res vi? Ste že vi? Ste že! O, bolj sem vas vesel, kakor da bi svojo rajnico Urško videl, ki sem jo rad imel. Bog vam daj zdravje! Raca na vodi, konjska smrt, hudiča ne videl — zmerom sem dobro o vas govoril in hvalil sem vas, kamor sem prišel, pri Bučarju in Obrščaku in v hosti pri smreki, ko sem smolo drl.“

„Ali nisi popred, ko me nisi poznal, drugače govoril?“

„Kaj? Jaz slabo govoril, grdo govoril? Ni res! Kdo pravi? Vprašajte, kogar hočete, vsak vam bo povedal, da sem vas hvalil. Kajne, da mi boste pustili po vaši hosti kako smreko zasekati, da bo rajša smolo cedila? Saj nočem tako zastonj. Ampak čevlje vam bom zakrpal za to in dobro vam jih bom zašil. Če je treba še tako velik županec ali zaplato nanje prišiti, jaz znam. Glejte, kako sem svoje dobro okrpal.“

Še več takega je Krjavelj pravil, preden sta prišla

do razpotja, kjer se je Kvas obrnil proti Slemenicam, Krjavelj pa proti hosti domov s svojo zopet najdeno kožo, katero je iz gole ljubezni zdaj pa zdaj lopnil po boku.

Kolikor bliže je Kvas gradu prišel, toliko počasneje je korakal. Raznovrstni čuti so ga premagovali. Srce mu je bilo polno. Zdelo se mu je, kakor bi bil šele včeraj tod hodil. Vsak grmiček, vsak jarek ga je domišljjal, kaj je nekaj, tod sprehajaje se, mislil in čutil. Hrepenenje, da bi videl njo, pospeševalo mu je stopinjo, pa zopet je koračil počasni in zdelo se mu je, kakor da bi ga nekaj težilo.

Gospod Benjamin je bil z njive zagledal tujega gospoda iti proti gradu. Šel je tedaj k potu in gostu naproti. Ko sta se sešla, spoznal ga je brž. Vesel ga je pozdravil in mu pomolil roko.

Spraševal ga je po prvem srčnem pozdravljenju to in ono in zvedel, da je svoje učenje srečno prestal, da je zdrav, da je poslednje pismo prejel itd.

„Gospod doktor, pojdite gor na dom. Manica je doma in mati. Jaz imam še nekaj svojim ljudem povedati, potem pa koj pridem in pomenili se bomo na drobno in več,“ dejal je graščak.

V gradu je Lovre zvedel, da je Manica v svoji sobi. Deklica je sedela pri neki knjigi, ko je Lovre stopil prédno. Ko ga je zagledala, vstala je s stola, vzkliknila, podala mu roko, oko je govorilo, kipeče veselje ji je zvezalo jezik, izgovorila je samo njegovo ime in

v tem imenu je bilo povedano vse, vse! Šele ko so pritekale po lepem bledem licu bleščeče, vroče solze, oznanjevalke nečesa neizrekljivega, prišle so besede, vpraševanje in odgovarjanje.

In pol leta, pol dolega leta pozneje je poštenjak Krjavelj sedel sredi vaških otrok in beračev na Slemenicah v družinski izbi in se dobro mastil v jedi in pijači. Zakaj bila je svatovščina, na katero so bili povabljeni Marijan s svojo ženo, Vencljevo hčerjo, in veliko drugih ljudi, Krjavelj pak se je bil povabil za prežarja sam. In dobro se je možu godilo; dejal je, da je v malih nebesih. Doletela ga je celo proti večeru čast, da je bil poklican v gosposko sobo, kjer sta ženin in nevesta, dr. Kvas Poleščan in Manica s Slemenic, skupaj sedela sredi gospode, in je Krjavelj moral povedati, kako je hudiča presekal in kako se mu za rajnico spreljubo Urško toži, s katero sta korenje zasadila, da ga je bila vsaka luknja polna, s katero sta od sv. Kozmeka do Vseh svetih v božjem strahu živela in gledala, kako so drugi pogačo rezali. Celu s spominom o desetem bratu se je bil ta dan z lepo spravil, ko je slišal, da sta mu gospoda Marijan in Kvas postavila lep spominek iz rezanega kamna na grob, kateri je svetu oznanjal, da tukaj počiva:

DESETI BRAT

(Konec)

SAK v Novem Sadu

Jutri, v petek, se bodo igralci Slovenskega atletskega kluba vrnili z enotedenskih priprav iz Vojvodine. Igralci SAK-a so se v glavnem mestu Vojvodine, v Novem Sadu intenzivno pripravljali pod vodstvom trenerja Redžota Avdića na novo igalsko sezono.

Do priprav v Novem Sadu je prišlo na pobudo dosedanjega konzula Sandorja Zarola, ki se te dni poslavlja iz Koroške, njegovo delo pa bo nadaljeval konzul Svetislav Popović, ki je skrbel za to, da so imeli igralci Slovenskega kluba v Novem Sadu najboljše pogoje za trening, saj so imeli na razpolago ista prenočišča in možnosti za trening, kot jih je imela jugoslovanska nogometna reprezentanca, ko se je pripravljala za svetovno prvenstvo. Potovanje pa je podprlo tudi mesto Celovec, saj se SAK

mudi v Novem Sadu tudi v okviru tesnega sodelovanja glavnih mest Koroške in Vojvodine.

Med 18 igralci, ki so odpotovali na enotedenske priprave, so tudi novi igralci iz Slovenije Makun, Salkič, Rajič in Lazarevič ter Sadjak, ki se je k SAK-u po enem letu spet vrnil iz nogometnega centra v Celovcu. Po tem, kar je slovensko moštvo dokazalo na nogometnem turnirju v Globasnici, ki so ga slovenski nogometaši prepričljivo zmagali, se nam obeta letos precej ojačeno moštvo, ki ima tudi odličnega trenerja. Sicer pa se bo za SAK, ki ga je letos zapustil Fera — odšel je kot trener k Selanom — pričela po prijateljski tekmi proti Pliberku, že 7. avgusta sezona. SAK bo kar za začetek gostoval pri močnemu klubu v Dobrli vasi, teden navrh pa v Šmihelu.

Od ponedeljka, 2. avgusta 1982, začetek ob 9. uri, do sobote, 7. avgusta 1982, zaključek ob 13. uri

teden mladih umetnikov

Z vami bodo delali umetniki in učitelji:

Valentin Oman
Heinz in Barbara Mösseneder
dir. Mirko Srienc
učiteljica Pepca Weiss
učiteljica Anica Fugger

Prijave na Mladinski center Rebrca, 9133 Miklavčevo, tel.: 0 42 37 / 21 42

Ribiško društvo „REBRCA“

VABI NA

mednarodno ribiško tekmovanje

ki bo v soboto, dne 31. julija, pri ŽELEZNIŠKEM TINJSKEM MOSTU (Drava)

Prijave ob 6. uri, nato žrebanje števil. Začetek tekmovanja ob 7. uri, zaključek ob 11. uri.

RIBIČE ČAKAJO LEPE NAGRADE!

Resnica je drugačna

(Nadaljevanje z 2. strani)

pravljeno na podlagi skupine strokovnjakov zunanega ministrstva Združenih držav (kot to trdi avstrijska vlada), ni omenjeno, da na Gradiščanskem člen 7 ADP ni izpolnjen in da nobena zahteva člena 7 do danes ni bila uresničena. Če kdo trdi drugače, je očitno prevzet od mnenja nekaterih asimilacijskih skupin na Gradiščanskem (glej pred kratkim Oberwarter Zeitung).

Toda tudi kar se tiče slovenske narodne skupnosti na Koroškem, ADP do danes tozadevno ni izpolnjena, razen nekaterih malih določil. Tako imenovano ugodno pospeševalno ravnanje z narodnimi manjšinami v Avstriji eksistira skoraj izključno le v splošnem določilu 1. § odst. 1 zveznega zakona o narodnih skupnostih iz leta 1976, toda prav gotovo ne v resničnosti.

Kmečka gospodarska zadruga Pliberk išče

— prodajalca tehničnih artiklov (orodje, barve ipd.)
— blagajničarko

Prijave pismeno ali telefonično na: Kmečko gospodarsko zadrugo Pliberk, telefon: 04235/2039

izkazalo, za Sovjete šteje samo uspeh — človeških vrednosti ne poznajo. Sicer so sovjetski sabljaši v nadaljnjem tekmovanju nastopili vsekakor manj zbrani od svojih nasprotnikov, kar dokazuje, da je sovjetske tekmovalce le prizadela nesreča kolega. Toda vodstvo je ostalo trdo in se niti malo ni ozrlo na to v sabljanju izredno redko nesrečo. Redko zaradi tega, ker v tej panogi navadno ni tako hudih poškodb. Ne vem se spominjati, da bi se v tej panogi v zadnjih letih zgodilo kaj podobnega. Tekmovalci so namreč sorazmerno dobro zaščiteni z obleko in zaščitno masko. Tem bolj je čudno, da je prišlo na tem prvenstvu do tako hude nesreče. Ravno zaradi tega se mi zdi odločitev Nemcev človeška in tudi športna.

Ta tragični dogodek bi moral globoko prizadeti vsakega športnika, predvsem pa športnike iste panoge. To so dokazali tudi Nemci. Vprašam se, kje je v sovjetskem športu tisti amaterski in športni duh, ki ga sami propagirajo. Mogoče so ga na tem svetovnem prvenstvu pokazali, ali pa je bila to samo izjema.

Kdor zasleduje splošno svetovno dogajanje, bo na to vprašanje gotovo vedel odgovor.

KDZ Blato v Celju

Pretekli teden so zastopniki KDZ Blato obiskali pobrateno mladinsko organizacijo tovarne KLIMA v Celju. Prvo srečanje med organizacijami je bilo začetka julija pri otvoritvi kluba KDZ na Blatu. Sicer so med Koroško dijaško zvezo in mladino tovarne KLIMA nekaj že obstajali tesni stiki, ki pa so s časom zamrli. Na pobudo bivšega mladinskega referenta KDZ, Miha Zablatnika, je novo ustanovljeno krajevno združenje navezalo stike s Celjani. Prvič sta se mladinski organizaciji srečali na otvoritvi kluba na Blatu, kjer so se njihovi zastopniki pogovarjali predvsem o možnostih medsebojnega sodelovanja. Na drugem srečanju, pretekli teden v Celju, so bili pogovori že bolj konkretni, tako da so se zastopniki domenili za točne termine

ter obliko srečanj. KDZ Pliberk, organizacije so zastopali predsednik Silvo Kumer, tajnik Lovro Kumer ter odbornik Maks Zdouc, je izrazil željo rednih kulturnih, športnih in prijateljskih srečanj med mladino na Koroškem kot tudi v Sloveniji. Celjska mladina je ta predlog z veseljem sprejela in obenem pozdravljala iniciativo Pliberčanov, katero se je lotila dela v svoji občini. Zagotovila je pa tudi Pliberčanom pomoč na vseh možnih področjih. Celjani so povabili Pliberčane meseca septembra na letovanje na otok Rab, kjer se bo mladina lahko bolje spoznala. Sodelovanja bodo še izboljšala razna prijateljska srečanja v Celju in na Blatu. Pozimi pa se bo ekipa celjskih nogometašev udeležila tradicionalnega pokala-KDZ v Celovcu.

Z NAŠIM TEDNIKOM ob najlepšem delu krasnega Jadrana

kda: od 30. septembra do 7. oktobra 1982

kje: TUČEPI na Makarski rivieri hotel JADRAN s komfortnimi sobami kategorije B in z lastno plažo.

Poleg kopanja bo dosti možnosti za ogled znamenitih krajev kot Mostar, Makarska, Dubrovnik i. dr. ter otokov Hvar, Brač in Korčula.

Ponudba vsebuje: Polni penzion v hotelu JADRAN. Vožnja z avtobusom iz Celovca v Maribor in nazaj. Polet iz Maribora v Split in nazaj. Vožnja z avtobusom iz Splita v Tučepi in nazaj.

Spremljata: Zastopnik Našega tednika in slovensko govoreči vodič.

Cena aranžmaja znaša 2850.— šil. na osebo.

Ponudba velja, če se javi najmanj 45 oseb.

Dragi bralci, koristite to izredno priliko za dopust ob lepem Jadranu in se čimprej (najkasneje pa do 21. avgusta 1982) javite na upravi Našega tednika, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec, telefon 0 42 22/51 25 28, kjer dobite še podrobnejše informacije.

Naš športni reporter

piše Silvo Kumer

Pretekli teden so se v Rimu pomerili najboljši sabljaši za naslov svetovnega prvaka v sablji, meču in floretu. V zgodnjih jutranjih urah, 20. julija, je prišlo na tem prvenstvu do hude nesreče. Zahodnemu Nemcu Beru se je namreč med napa-

nega prvenstva po kratkem odmoru nadaljevalo s tekmovanji še isti dan. Nemci so nato pretreseni in razočarani nad odločitvijo žirije zapustili prvenstvo. Zaradi tega so v končnem seštevku zasedli le sedmo mesto v ekipnem tekmovanju. Nesreča

Šport terja žrtve

dom zlomil floret, štrcelj rezila je predril zaščitno masko in se zapičil v levo oko svetovnega prvaka, Sovjeta Vladimirja Smirnova, predril tudi lobanjsko kost in se zapičil v možgane. Hudo ranjenega športnika so prepekljali v najboljšo italijansko bolnico, Gemelli, kjer se Smirnov ni prebudil iz nezavesti. Včeraj ponoči so zdravniki najavili, da je Smirnov umrl.

Kljub protesta s strani Nemcev je športno vodstvo svetov-

než Ber, kateremu se je zlomil floret in je tako povzročil nesrečo, je doživel živčni pretres. Tudi on ni bil več pripravljen tekrovati naprej.

Sovjetska reprezentanca je smrtno nevarno ranjenega Smirnova nadomestila z rezervnim sabljašem in nadaljevala tekmovanje. V končnem seštevku je zasedla prvo mesto in tako postala svetovni prvak v moškem ekipnem floretu, ko je premagala Francijo. Kot se je

Voditelj tečaja:

Univ. prof. dr. p. Suitbert H. Siedl, OCD, Salzburška univerza

Prireditelj:

Katoliški dom prosvete SODALITAS v Tinjah/Tainach skupno s salzburško nadškofijo in krško škofijo.

Prispevek:

- Prispevek za tečaj 600.— šil. za študente: 300.— šil.
- Prispevek za penzion na osnovi 2-posteljne sobe s polnim penzionom
 - Soba s tušem + WC: 220.— šil. na dan
 - Soba s tekočo vodo: 200.— šil. na dan
 za študente tudi pri cenah za penzion 20% popusta

Prijave:

Pismeno na Katoliški dom prosvete v Tinjah

Udeležba pri celotnem programu je pogoj za obisk FERIAE LATINAE v Tinjah.

V Katoliškem domu prosvete **od sobote, 14. avgusta 1982, ob 18. uri, do nedelje, 22. avgusta 1982, do 13. ure**

LEPI DOPUSTNIŠKI DNEVI V TINJAH Z LATINŠČINO KOT POGOVORNIM JEZIKOM

Povabljeni so:

- študentke in študentje srednjih in visokih šol
- profesorji latinščine
- teologi in duhovniki
- vsi, ki bi radi doživeli in govorili latinščino kot resnično živ jezik

Latinščina ni težka, kajti mi delamo drugače!

V primeru, da še imaš kje doma kako latinsko slovnico in da se še z grozo spominjaš kakega „hudega“ latinskega profesorja, pusti, prosim, oboje doma — slovnico in spomin na profesorja — in pridi veselo in brez težave k nam, kajti MI DELAMO DRUGAČE!